

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

LIII. Lapkritis — November 15, 1968 Nr. 113

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

PO AŠTUONERIŲ METŲ

PASIKEITIMAI NIXONUI VĖL GRĮŽTANT Į VALDŽIĄ

Likimas norėjo, kad R. M. Nixonas, kuris prieš 8 metus labai maža dauguma pralaimėjo prezidento rinkimus J. F. Kennedy, tą postą dabar atgautų panašia dauguma ir tuo pačiu, po 8 metų pertraukos vėl grįžtų į valdžią. Tiesa, teoriškai ir praktiškai, jo turėtas viceprezidento postas nėra reikšmingas. Tai daugiau ar mažiau "atsarginio" pareigos, sprendimus daro pats prezidentas, dažnai mažai skaitydamasis su viceprezidento nuomone. Juo labiau, kad pats Nixonas Eisenhowerio administracijoje, lygiai kaip Agnew jo administracijoje, nebuvo stiprioje pozicijoje. Į viceprezidento postą jie pateko ne tiek dėl savo nuopelnų, kiek dėl kandidato į prezidentus patrauklumo bei populiarumo (Eisenhowerio atveju) ar politinių sugebėjimų (Nixono atveju). Nepaisant visų tų rezervų, vis tiek galima kalbėti apie tam tikrą grįžimą į valdžią.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ir statyti sauklausimą, kas ir kaip per tuos aštuonerius Kennedy ir Johnsono valdymo metus pasikeitė?

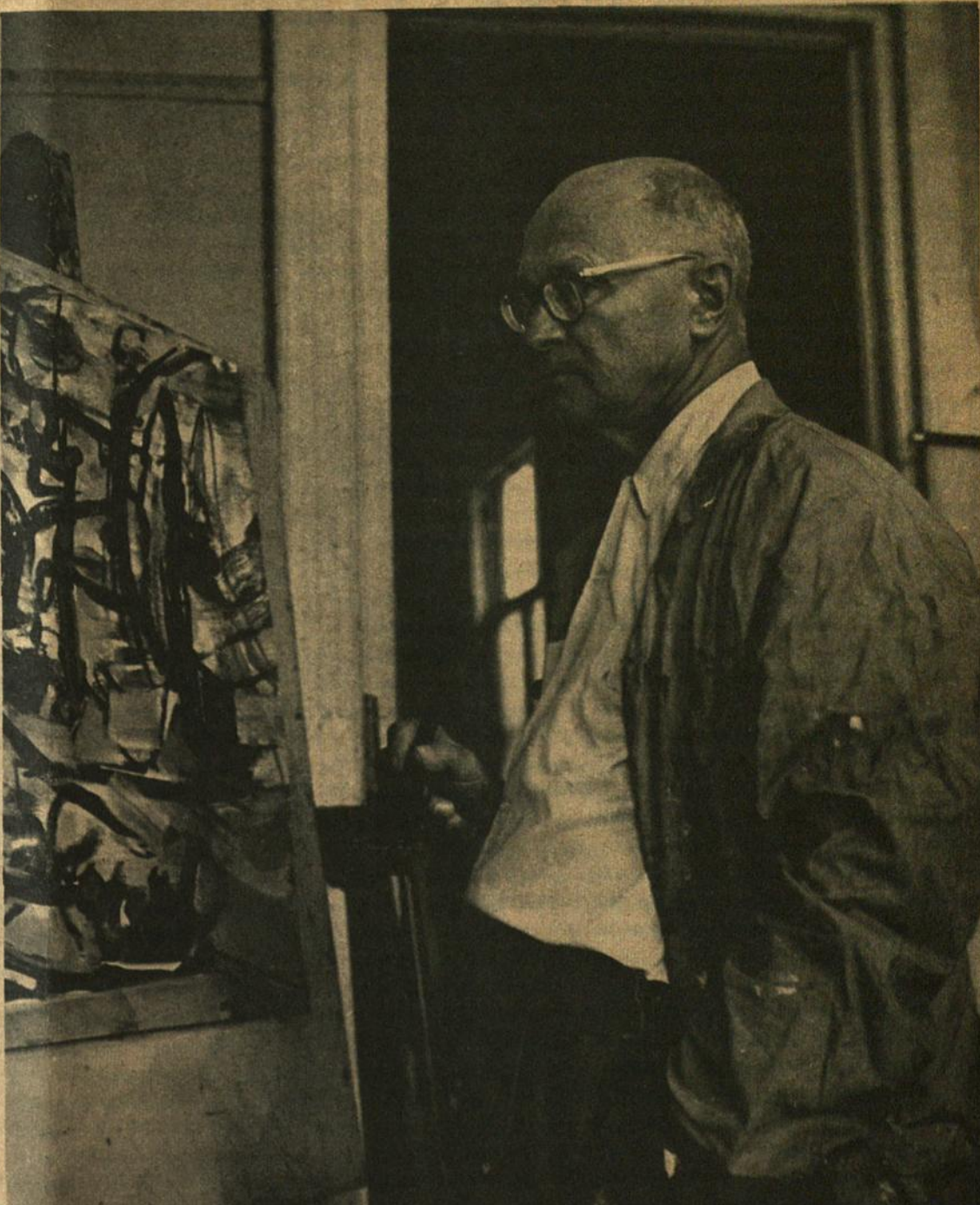
Atsakydamas į panašų klausimą, prezidento Johnsono intymus patarėjas prof. Walt W. Rostow per sekmadienio ABC televizijos tinklo programą Issues and Answers pasigyrė, kad demokratų administracija iš Eisenhowerio paveldėjo toli gražu nepavydėtiną situaciją. Komunistai buvo įsitvirtinę Kuboje, jie sudarė realią grėsmę Indokinijoje, Japonijoje ir visoje Pietų Amerikoje buvo neramu. Per 8 metus Pietų Amerikos ir Japonijos būklė taip pagerėjusi, kad komunistinis pavojus ten nebegresia, lygiai taip pat kaip Indonezijoje. Tiesa, Pietryčių Azijoje -- Vietname -- padėtis pablogėjusi, tačiau masyvios JAV karių pajėgos, pasiųstos į tą kraštą, padėti taip at-

taisė, kad ten galima tikėtis taikos.

Bet jei čia t.y. Pietų Amerikoje ir Ramiojo Vandenyno baseine galima tikėtis sutinkant su Rostowu, būklės sunormalėjimo ir taikingo ateities vystymosi, prieš Nixoną atsistoja kitos užsienio politikos problemos, prie kurių turėsime ilgiau sustoti. Visų pirma: jėgos balansas Viduržemio jūros baseine.

Sovietai ten veržiasi dviem kryptim. Užsimoję sudrausminti savo europinius satelitus, jie anksčiau ar vėliau bandys išspręsti ir Jugoslavijos 'nepaklusnumą'. O įsigalėjo Jugoslavijoje, nebūtinai tiesiogine agresija kaip Čekoslovakijoje, bet greičiau keldami vidaus nesutikimą ir kivirčius tarp atskirų tautinių grupių, -- sovietai tuo pačiu tvirčiaupasistatytą koją Viduržemio jūroje.

Antra sovietų veržimosi kryptis yra arabų pasaulis. Visų pirma Egiptas. Faktinai čia Nixonas ras kiek panašią būklę, kokią paliko, nors kiek pablogėjusią. Kaip atsimename Eisenhowerio administracija pasipriešino Izraelio, Prancūzijos ir D. Britanijos pastangoms karinėm priemonėm 'sutvarkyti' Nasserį. Jei tuo norėta įsigyti arabų draugiškumo, suklysta. Nasseris reikalavo per daug, jausdamas, kad jis galės gauti sovietų pagalbą, kurios jis ir susilaukė. Tačiau didžiausia kliūtis Amerikos arabų santykiuose yra Izraelis. Abu kandidatai į prezidentus -- Nixonas ir Humphrey -- per rinkimus žadėjo pagalbą Izraeliui. Nixonas, skaičiuojama, gavo 40% Amerikos žydų balsų, Humphrey -- 60, tačiau nulėmė ne jų nusistatymą į Izraelio klausimą, bet daugiau vidaus politikos apskaičiavimai. Nixonas vargiai galėtų ramiai sutikti Izraelio sunaikinimą, kuriam arabai šį kartą, bent Egiptas, yra daug geriau pasirošę.

Sukautuvininkas Adomas Galdikas savo studijoje New Yorke.

Vyr. Maželio nuotrauka

NESISEKA KLIJUOTI LIETUVOS KOMPARTIJOS ISTORIJA

Nors komunistinių jūbiliarų rengėjai Lietuvoje ir didžiai stengiasi įtvirtinti dabartinės kartos samonę "Lietuvos komunistų partijos" mitą, bet neiškęsdami nepasigrožėję "relikvijomis", Vilniuje leidžiamų Jaunimo Gretų ir Švyturio žurnalų puslapiuose išdėstė akivaizdžiausius dokumentus, įrodančius, kad 1918 metais jokios Lietuvos komunistų partijos dar nebuvo ir ne tokia partija buvo sumanyta įsteigti.

Jaunimo Gretose yra paskelbta poros lapelių -- "pirmojo suvažiavimo užrašų" -- nuotrauka. Juose aiškiai galima perskaityti, kad:

"Suvažiavimas pripažįsta save teisėtu pirmu Lietuvos ir Baltarusijos pirmos okupacijos Komunistų suvažiavimu"

"Delei Lietuvos ir Baltarusijos Komunistų partijos Centro biuro apsykaitos priimta tokia rezoliucija..."

Kitame lapelyje: "Rezoliucija organizavimo si klausimu priimta per 1-jį Lietuvos Balatrusijos 1-os okupacijos komunistų partijos suvaž..."

Taigi, ne Lietuvos, o Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partija tuos raštelius rašantiems buvo jau esamas (Maskvoje "įsteigtas") dalykas. Aplinkybės, kuriose suvažiavimas vyko, vadina mos "pirma okupacija".

Visaip galima aiškinti kieno tai okupacija ir kodėl pirma... Bet iš II užrašų punkto matyti, kad jau buvo "Lietuvos ir

Baltarusijos komunistų partijos centro biuras" jis kažką kažkur veikė jau anksčiau, ir atrodo, kad Vilnių susirinkusiems jau pateikė savo veikimo apyskaitą. "L. ir B" pavadinimas, pasirodo, tikrai jau buvo atvežtas iš rytų, ir, anot RIO paaiškinimų, tame susirinkime buvo tik "iformintas". Tas pavadinimas "veikė iki 1920 metų rudens". Taip ir pats partijos istorijos instituto direktoriaus pavaduotojas Rokas Maliukevičius patvirtino, kad "Lietuvos komunistų partija" atsirado tik 1920 metų rudenį, kažkur Rusijoje, kai 1918 metais numatytieji planai buvo jau sugriuvę, kai Maskvai nepavyko tada prisijungti Lietuvą, suplaktą į vieną katilą su Gudija (Bielorusija).

(Nukelta į 2 psl.)

ADOMUI GALDIKUI 75 METAI

Mūsų žymiajam dailininkui Adomui Galdikui neseniai suėjo 75 metai amžiaus.

Adomo Galdiko vaidmuo mūsų dailėje yra begalo didelis. Savokūrybiniais užmojais ir meno kultūra pralenkęs savąją kartą, einąs pačios moderniosios dailės avangarde, puikiai reprezentuoja lietuvių kūrėją.

Gimęs 1893 m. spalio 18 d. Giršinių km. Mosėdžio valsč. Kretingos apskr., meno mokslus išėjo Petrapilyje garšioje Stiglitzo meno mokykloje, pasirinkdamas

grafikos specialybę, bet grįžęs Lietuvon pradėjo dirbti tapyboje, gal jau tada pajusdamas, kad jam nepakaks juodos ir baltos spalvos išreikšti visiems lakios vaizduotės beineramaus jausmo niuansams. Dar 1921 ir 1923 m. Berlyne jis studijavo grafiką ir tapybą. Vėliau studijas gilino Švedijoje, Italijoje ir Prancūzijoje. Nuo 1923 m. iki 1940 m. buvo Kauno Meno Mokyklos grafikos studijos vedėjas, 1940-44 m. Kauno Taikomosios Dailės Instituto profesorius. Pasitraukęs į užsienį profesoriaavo Freiburge, o 1947 m. apsigyvenęs Paryžiuje, daug dirbo bendraudamas su prancūzų menininkais, kol 1952 m. atvyko į Ameriką.

Lietuvoje jis buvo Meno Kūrėjų Draugijos, Čiurlionio galerijos komisijos ir Dailininkų Sąjungos nariu. Kaip grafikas su savo darbais dalyvavo pirmoje lietuvių grafikų parodoje Čekoslovakijoje, yra daręs projektus Lietuvos banknotams, pašto ženklams, iliustravo V. Krėvės Dainavos šalies padavimus ir O.V. Milašiaus Conates lithuaniens de ma mere l'Oye, o Kauno teatrui padarė 19 veikalų dekoracijas.

Jis dalyvavo visose lietuvių meno parodose Lietuvoje ir užsienyje, o 1931 m. suruošė pirmąją savo tapybos kūrinių parodą Paryžiuje, kur du jo kūrinius įsigijo Jeu de Paume muziejus. 1937 m. dalyvavo pasaulio

linėje parodoje Paryžiuje ir už savo triptiką gavo Grand Prix, o už Šarūno dekoracijas aukso medalį. Po karo apsigyvenęs Paryžiuje, 1948 m. garsioje Durand-Ruel galerijoje turėjo savo tapybos kūrinių parodą, kuri susilaukė gražių įvertinimų iš prancūzų meno kritikų. Vėliau dalyvavo grupinėse ir vieno žmogaus parodose Prancūzijoje, Vokietijoje ir Amerikoje. Šiandien jo kūrinių yra apščiai įvairiuose pasaulio muziejuose.

"Adomas Galdikas, rašo P. Jurkus L. Enciklopedijoje, savo kūrybos kelią pradėjo nuo plastinio simbolizmo, kur formos, paimtos iš realybės, buvo savaip suprantos. Greit jis susižavėjo kubizmo principais, bet kubistinis pasaulis nesutalpino jo asmenybės. Jis pamėgo ir suprato liaudies meno esmę, išvelgė jos gilią prasmę ir vertę. Išsivadavęs iš kubizmo įtakos, jis tautinę dvasią pasiryžo perduoti savitomis meno priemonėmis. Pirmiausia jis sustoja ties lietuvišku peizažu: senos kapinaitės, kryžiai, pajūrio motyvai. Į senovę jis išvelgia giliau, ir jo peisažai suspindi ilgesingu mistiniu grožiu; jie persunkti gilaus žemės kvapo, nuoširdaus lyrizmo. Jo medžiai prakalba lyg broliai reta intymia kalba, gėlės pasirodo kaip svaingos sėserys, atkeliavusios lyg

(Nukelta į 3 psl.)

Sunkus medalis tenka laimėtojui...

PIRMASIS RATAS (10) ALEKSANDRAS SOLŽENICINAS

KURIS IŠ PENKIŲ
YRA IŠDAVIKAS?

Skaitytojams prašant, tęsiame toliau spausdinimą ištraukų Aleksandro Solženicino pasakojimo "Pirmasis ratas", kurias buvome nutraukę rugsėjo 25 d. Dirvos 98 nr.

Aleksandras Solženicinas, kaip tiksliai kiti sovietų piliečiai, grįžęs iš fronto buvo suimtas ir praleido 13 metų kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose. Stalinui mirus, buvo paleistas ir reabilituotas. Chruščiovui įsikišus, buvo išspausdintas jo pirmasis romanas "Viena diena Ivano Denisovičiaus" ir staiga Solženicinas pasidarė garsus. Šiandien jis yra vienas žymiausių naujųjų sovietų rašytojų, bet iš naujo fiziškai ir morališkai spaudžiamas ir uždrausta spausdinti jo knygas Sovietijoje. Tačiau šiais metais Vakarus pasiekė jo naujausias veikalas "Pirmasis ratas" rankraštis ir rugsėjo mėnesį knyga pasirodė Amerikoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Vokietijoje, su autoriaus sutikimu ar be jo sutikimo, niekas nežino. Ar jis pats norėjo, kad laisvasis pasaulis išgirstų jo balsą, ar tai sovietų saugumo organai tyčia praleido į Vakarus, kad vėliau galėtų Solženiciną diskredituoti, kaip "imperializmo agentą", tas lieka paslaptimi.

1948 m. gruodžio 24 vakarą, prieš gaunant paskyrimą naujon vieton užsieni, sovietų diplomatas Inokentijus Volodinas Maskvoje padarė neatsargų žingsnį. Užsienų reikalų ministerijoje jis sužinojo, kad jo tėvų geras bičiulis gydytojas, kurį jis pats jaunystėje pažinojo, būdamas Prancūzijoje, pažadėjo prancūzams gydytojams duoti sovietų naujai išrastus vaistus, mainais už prancūzų suteiktas mokslines informacijas.

Nepasirūpindamas savo vardo ir stengdamasis pakeisti balsą, kad kas neatpažintų, iš telefono būdelės jis bandė gydytoją išpėti.

Bet gydytojas jau buvo saugumo valdininkų sekamas ir telefoninis pasikalbėjimas buvo užrekorduotas į magnetinę juostą. Dabar saugumas norėjo suimti tą, kuris bandė gydytoją išpėti. Užsienų reikalų ministerijoje buvo tik penki asmenys, žinoję tą dalyką. Ir tai įvyko kaip tik tuo metu, kai Maskvos priemiestyje Mavrino grupė inžinierių, matematikų, kalbininkų ir kt. specialistų dirbo prie

žodžio analizatoriaus, su kurio pagalba galima būtų atpažinti balsą ir skubėjo Stalinui pagaminti specialų telefono aparatą. Tai nebuvo joks mokslo institutas, o tikrumoje kalėjimas. Visi mokslininkai čia buvo kaliniai, suvežti iš įvairių koncentracijos stovyklų. Jie buvo nuteisti didelėm bausmėm už "dvasios pasikeitimą". Tame institute - kalėjime, kuris pačių kalinių vadinamas Čaračka, buvo dirbama prie išradimo po dvyliką valandų per dieną.

Kai saugumo valdininkai užrekorduotą aną telefoninį pasikalbėjimą, pats ministras pavedė Mavrino instituto vadovui, kad su savo specialistais mokslininkais palygintų užrekorduotą juostą su kitų ministerijos tarnautojų balsais ir atpažintų paslaptingojo pranešimo autorių.

Mavrino mokslininkai dar nebuvo pajėgūs pilnai atpažinti, bet grįšdami ministro, kuris savo keliu buvo terorizuojamas Stalino, pažadėjo uždavinį įvykdyti. Tad sekmadienį į instituto direktoriaus kabinetą buvo iškviestas labiausiai tam darbui tinkamas mokslininkas Rubinas. Pasikalbėjime dalyvavo saugumo ministro pavaduotojas gen. Bulbaniuk ir leitenantas Smolosidov, priklausęs institutui.

Leitenantas Smolosidov laboratorijoje turėjo nedidelę vietą. Jis tebuvo tik paprastas radio technikas ir jo alga nebuvo didesnė už pačios žemiausios kategorijos darbininko. Bet jis sugėbėjo iš Instituto išvogti tūkstančius rublių, pardavinėdamas juodoj rinkoj radio dalis.

Laisvieji Čaračkos tarnautojai jo bijojo. Jo veide niekad negalima buvo pastebėti nuosirdumo. Jis buvo gąsdinantis. Iš kur jis buvo? Ar jis turėjo šeimą? Jis niekad neidavo pas draugus ir nepalaikė su jais jokio ryšio išėjęs už instituto vartų. Niekonebuvo žinoma apie jo praeitį, išskyrus medalius, kuriais buvo nukabinėta krūtinė ir vieną kartą jis pasigyrė, kad garsusis

maršalas karo metu neįstare nė vieno žodžio, kad jis nebūtų girdėjęs.

Kai jo paklausė, kaip tai galėjo būti, atsakė, kad jis buvo maršalo asmeniškąs radijo operatorius.

Kai vos tik iškilo klausimas kam patikėti užrekorduotą paslaptinę pasikalbėjimą, gen. Bulbaniuk atnešęs tuoj davė įsakymą įteikti Smolosidovui.

Tad Smolosidov kabinete ant nedidelio stalo pasidėjęs magnetofoną jungė juostą, kai Bulbaniuk kreipėsi į Rubiną.

-- Jūs esate kalinys, Rubinai. Bet jūs buvote komunistu ir gal būt vieną dieną vėl būsite.

Rubinas norėjo pasakyti, kad jis yra komunistu ir dabar, bet tai būtų įžeidimas bandant Bulbaniukui įrodyti.

-- Tad mūsų organizacija, jums pasitiki, -- tęsė gen. Bulbaniuk. -- Jūs iš šios juostos išgirsite valstybės paslaptį. Mes tikime, kad jūs mums padėsite suimti šią dvėselę, šį sąmokslininką mūsų šalies išdavikų, kurie nori užsieni išduoti mūsų mokslines paslaptis. Bet mažiausias bandymas prasiartinti...

-- Suprantu, -- pasakė Rubinas pertraukdamas, nes jis bijojo, kad jam neleis dirbti prie magnetofono.

Smolosidov paleido sukūstą juostą.

Rubinas atidžiai klausėsi užrekorduotą juostą, lyg stengdamasis išgirdi savo asmenišką priešą. Kai Rubinas atidžiai žiūrėdavo, jo veidas persikreipdavo ir įgaudavo tokią žiaurią išraišką, jog atrodo niekad neįmanoma iš jo bus išprašyti pasigailėjimo.

Jie išgirdo nežinomojo pasikalbėjimą su moterimi. Su kiekviena fraze Rubino veidas keitėsi. Tai buvo ne tai, ko jis laukė. Tai buvo absurdiška, keista...

Juosta pasibaigė ir visi laukė Rubino paaiškinimo, bet jis nežinojo ką sakyti. Jis norėjo išgėzaminuoti problemą iš visų kampų, tad užsidedė cigaretę, kuri buvo užgesusi ir pasakė:

-- Pakartokit.

Smolosidov juostą grąžino atgal. Rubinas žiūrėjo į jo pirštus. Smolosidovas galėjo padaryti klaidą ir paspausdamas ne tą mygtuką nu-

trinti juostą pasikalbėjimą, tada Rubinui nereikėtų nieko nuspręsti. Bet Smolosidov nepadarė klaidos. Iš naujo jis paspaudė mygtuką ir vėl išgirdo jauno vyro balsą, beveik beviltišką, diskutuojant su moterimi. Rubinui buvo sunku įsivaizduoti tą nusikaltėlį, tuo tarpu jis gerai matė moterį, su dažytais plaukais, išsipuošusią. Rubinas parėmė savo galvą abiem rankom. Didžiausias absurdas šiame dalyke tai, kad to negalima buvo laikyti valstybės išdavimu. Ir šis vyras, kuris nutarė išpėti gydytoją, gal būt neišvaizdavo visų pavojų telefonuojant į sekamą butą. Tad šis jaunikaitis Rubinui darėsi simpatiškas. Bet išpėdamas gydytoją, jis puolė režimą, tad turėtų būti išbrauktas. Pagaliau, čia galėjo būti kalba ne apie vaistus. Vaistai galėjo būti tik užmaskuotas žodis.

Juosta sustojo. Rubinas pakėlė galvą.

-- Gera mes pabandydysime. Bet jei jūs neturite įtariamųjų, aš negalėsiu surasti. Aš negaliu patikrinti visų Maskvos gyventojų balsų. Su kuo aš turėčiau palyginti šią juostą?

Bulbaniuk jį užtikrino.

-- Mes ministerijoje gavome penkis vardus. Aš čia juos sužymėjau, be jų užimamos vietos ir nepasakysiu, kokias jie pareigas eina, kad jūs nebijotumėte apkalinti.

Jis ištiesė popieriaus lapelį, kuriame buvo surašyti penki vardai: 1. Petrov, 2. Siagoviti, 3. Volodin, 4. Čevronok ir 5. Zavarzin.

Rubinas norėjo sąrašą pasilaikyti, bet gen. Bulbaniuk pastebėjo:

-- Ne, sąrašą saugos Smolosidov.

Rubinas atidavė. Tas jo neišėdė, bet buvo juokinga, lyg jis nebeatsimintų penkių vardų.

-- Gera, man reikalinga, kad jūs užrekorduotumėte tų penkių asmenų pasikalbėjimus telefonu.

-- Jūs turėsite rytoj.

-- Duokit man dar kiekvieno jų amžių. Be to, man reikalinga ši juosta, kad galėčiau ją lyginti.

-- Leitenantas Smolosidov ją turės. Jis jums paves kambarį labai slaptojo zonoj, kur galėsit dirbti.

Patyrimas išmokė Rubiną vengti pavojingo žodžio "kada"? Jis žinojo kad čia užteks darbo savaitėi ar dviem, o jei paklaustų viršininkų, kada jiems reikalingas sprendimas, gautų atsakymą "rytoj".

IŠ KITOS PUSĖS...

Šio laikraščio lapkričio 8 d. Nr. p. V. Šarka moko, kad į lietuvišką veikimą "naudinga pažvelgti ne... iš vienos ar kitos pusės, bet iš visų pusių". Tuo principu vadovaudamasis aš ir rašiau tik "iš vienos pusės" visados sutikdamas pasiklausyti ir kitos pusės ar teisingiau tariant -- ją jau išgirdęs.

Šį kartą noriu pažiūrėti "iš kitos pusės" p. Šarkos tariamai "iš visų pusių" apsvaistytą išvadą kalbant apie fondus: "O kai Lietuvos Fondą ištiks mirtis -- nebus likę nei kritikų, nei verkiančių laidotojų". Tas galimas atvejis kaip tik ir parodo kai kurių pastangų nereikalingumą. Juk pinigai nėra pats sau tikslas, jie tik priemonė kai kuriems tikslams pasiekti. Pavyzdžiui, visai neseniai aš varčiau savo rankoje 500 litų banknotą. Nepriklausomos Lietuvos laikais tai buvo labai dideli pinigai, leidžią pusėtinai pragyventi bent vieną mėnesį. Jo savininkas būtų daugiau laimėjęs jį išleisdamas, negu laikydamas. Juk šiandien tas banknotas brangus tik savo buvusios galios prisiiminimu.

Nejudinamo fondo idėja mane viliojo tik iš vienos pusės. Būtent jei jame surinktus pinigus būtų galima investuoti taip, kad jie neštų labai didelius nuosimčius. Tačiau tokia investicija paprastai yra surišta su didesne rizika, ir kas gi gali rizikuoti bendru turtu? Tokia baimė verčia operuoti galimai saugiau, o tai reiškia, kad fondo vertė kasmet mažėja 4 ar daugiau nuosimčių, jei tie nuosimčiai išleidžiami, o nepridedami prie pagrindinio kapitalo. Infliacija yra mūsų kartos pastovus palydovas ir sunku įsivaizduoti krašto administraciją, kuri pajėgtų ją visiškai sulaikyti ir pati išsilaikyti valdžioje. Ko galima tikėtis yra tik jos spartos sumažinimas.

P. Šarka teigia, kad lietuviškai spaudai galėtų atitekti tokio fondo nuosimčiai. Pažiūrėkime į tokią galimybę iš praktiškos pusės. Jei duosi vienam, turėsi duoti visiems, o tada vienam laikraščiu atitektų juokingai maža suma, neleidžianti pasamdyti mėnesiui nei profesionalinio šlavėjo. Tai, žinia, galėtų priminti kokiom mažom sumom mes iš viso operuojam ar dėl jų ginčijamės. Už visus Lietuvos laisvės kovai surinktus pinigus negalėtumėm per metus išlaikyti nei keturių juodadarbių! Iš viso atrodo, kad aš esu didesnis optimistas negu gerbiamas mano oponentas. Man, pavyzdžiui, atrodo, kad jei staiga atsirastų konkrečių ir realių galimybių Lietuvos laisvinimo reikalui, išeivija būtų tokia duosni, kad per kelias dienas ar savaitę sumestų milijoną. Bet jei "laisvės kova" vadinama tik fotografija su koku nors senatorium ar kongresmanu, negalima skystis visuomenės neduosnumu.

Grynai praktiškai žiūrint man ir po p. Šarkos argumentų vis dar atrodo, kad tautininkų pinigai, suplaukę į VILTIES draugiją, būtų naudingiau išleisti jų idėjom palaikyti ir puoselėti, o kartu ir visos tautos labui, negu "užmarinuoti" kuriam nors fonde.

(vm)

-- Suo kuo aš galiu kalbėti apie šį darbą? -- Su majoru Roitmanu ir pačiu ministru. Ir generolas pridėjo: -- Jūs atsimenate mano išpėjimus? Norite kad pakartočiau?

(Bus daugiau)

Nesiseka...

(Atkelta iš 1 psl.)

Švyturys paskelbė ir kitą raštelį iš 1918 metų susirinkimo, kuris dar aiškiau liudija, kad visa ta Lietuvos ar Lietuvos ir Bielorussijos partija buvo sudaryta, kaip ir daugelis kitų bolševikinių planų -- "iš lubų". Tas raštelis -- tai kažkas, kas turėjo atstoti narių sąrašą. Užrašyta: "Kom. Partijos Lietuvos ir Baltarusijos buvo: 1) Vilniaus raiono (miesto Viln. ir apilin-

kiu -- 16 grp. 200 nariu. 2) Kauno-Ukmerges ir Košedo... raiono: 10 grup. 150". 3) Žemaitija ir Pakurša: 15 grup. 200 ...". Ir taip toliau.

Iš tokio "dokumento" istorikai dabar daro išvadą, kad "Suvažiavime dalyvavo 34 delegatai, atstovavo 59 partinėms organizacijoms, kurios vienijo apie 800 narių...

Jeigu taip būtų buvę, tai išeitų, kad paskui per 20 pagrindinio veikimo, komunistai nesugebėjo padidinti savo narių skaičių nei dvigubai, nes 1940 metais, jau prie valdžios atsidūrę, nepriskaiciavo savųjų nė iki pusantro tūkstančio... (Lietuvoj be Vilniaus, tas skaičius nepajėgė prašokti tų "pirmyčių aštuonių šimčių"...).

(ELTA)

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PO 8 METŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

atidaryti Suezio kanalą. Jei izraelitai tam pasipriešintų, jie tiesiogiai susidurtų su sovietais. Jei, ne Izraelis partitų smarkų smūgį, kurį sunkiai išgyventų. Čia daug priklausys nuo Nixono vienokio ar kitokio nusistatymo, jo vienkios ar kitokios politikos.

Žodžiu, jei demokratų administracija, nors už tai nustojusi populiarumo namuose, aiškiau nubrėžė sienas Pacifiko rajone, ji mažai ką nuveikė Atlanto baseine ir Art. Rytuose. Eisenhowerio administracija pergyveno krizę Vengrijoje ir Suezio kanale. Čia ir Jugoslavijoje krizės gali susilaukti ir Nixono administracija, su tuo skirtumu, kad sovietai savo rankose turi jau stipresnes kortas kaip 1956 metais.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$12.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.
Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.
Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

TEATRAS IR MES

Teatras yra vienas iš pačių ryškiausiųjų Vakarų pasaulio kultūros bruožų. Eina jis nuo didžiųjų antikinės Graikijos dramaturgų -- Eschilo, Sofoklio, Euripido, sakralinės-religinės viduramžių dramos, renesanso, klasikinės tragedijos ir komedijos, romantinės ir realitinės bei natūralistinės 19 a. dramos ligi šių dienų dramaturgijos, kurioje žmogaus situacijospaulyje žmogaus vyrauja egzistencialistinės tendencijos.

Jei kada nors buvo kiek baimintis, kad filmas ilgainiui išstumsiąs iš gyvenimo teatrą, tai šiandien, nežiūrint nuolat ir sparčiai tobulėjančios kinematografinės technikos, šios baimės nebėra. -- Filmas nėra teatras, o teatras nėra filmas. Tai dvi skirtingos meno rūšys, nors ir vienoje, ir kitoje pagrindinis pradas yra veiksmas.

Tačiau ekrano veiksmas nuo scenos veiksmo skiriasi savo esme. Tarp tai, kas yra rodoma ekrane, Sorbonnos prof. H. Gouhier knygos Teatro esmė (L'es-sence du theatre) teigimu, ir tai, kas vyksta scenoje, yra metafizinė praraja, kuri skiria veiksmo reprodukciją nuo paties veiksmo, o žmogaus vaizdą, galimą kartoti daugybę kartų, nuo paties žmogaus ir nepakartojamą jo gyvenimo momentų teatro scenoje (II p.).

Filmo veiksmas kinematografinės technikos dėka gali vykti neribotose pasaulio plotuose ir stebinti žiūrovą tolimiausių kraštų gamtinių dekoracijų reprodukcijomis, tačiau jis neturi tai, ką turi teatras. Jis neturi gyvo žmogaus, jis neturi scenos, kuri savo aplinkos daiktų nuotai-ka ir gėlmėmis susilietų į vieną harmoniją su aktoriumi ir žiūrovu. Gi teatre scena ir salė, artistas ir jame gyvenęs dramatinio veikalo personažas savo išgyvenimais suaidi tuo pačios dvasinių gėlių simfonijos virpesiais.

Tad, nežiūrint, kad filmas visiems lengvai prieinamas, teatras nenustoją savo reikšmės, ir teatrinis gyvenimas visame kultūringame pasaulyje tebėra gyvas. Vien tik pvz. Paryžiuje yra apie 80 įvairiausio pobūdžio teatrų, duodančių kiekvieną sezoną bent po du naujus spek-

taklius. Teatras, O. F. Puociani žodžiais, yra moralinio, dvasinio ir meninio tautos gyvenimo rodyklė (The French theater since 1930).

Teatras yra ir mūsų kultūrinio, tautinio ir dvasinio gyvenimo rodyklė, ir nuosirdžiai tenka džiaugtis artėjančiu jo festivaliu Chicagoje. Tačiau drauge negalima ir giliai nesusimąstyti, žinant, kokiose sąlygose ir kokia teatras mylinčių ir pasišventusių žmonių auka jis tebėra gyvas. Nesileidžiant į detales, tenka teigti, kad tokiose sąlygose ir tiek tekreipiant dėmesio kultūrinėms mūsų bendruomenės institucijoms, ilgai tesėti jis nepajėgs.

Kad mūsų teatras gyvuotų, augtų ir tobulėtų, būtina rimta ir planinga parama. Ir ji reikalinga ne ryt ar poryt, bet šian-dien. Ji reikalinga, kol dar tebėra mūsų tarpe tie, kurie tebegyvena teatrinio meno mintim ir kurie nori ir sugeba dirbti.

Kultūrinės veiklos gija yra nedaloma. Ji, apimdama visas sritis, turėtų prasidėti nuo mokyklos suolo ir eiti, ligi eina žmogus. Niekam, o ypač kultūrinę mūsų veiklą planuojančiom institucijom, neturėtų būti vistiek, kas, ką, kur ir kaip dirba.

Tad nesinorėtų, kad artėjantis teatro festivalis, būtų tik meteorinis švystelėjimas mūsų gyvenimo padange. Tebūna jis pradžia tokio teatrinio gyvenimo, kuris liudytų aukštą mūsų kultūrinio, tautinio ir dvasinio gyvenimo lygį. Tebūna jam sudarytos sąlygos tobulėti. O tobulume, teigia kitoje savo knygoje (Teatrinis veiklas -- L'Oeuvre theatrale) jau čia cituotas H. Gouhier glūdi absoliuto ilgesys ("la categorie de la perfection implique la nostalgie de l'absolu").

Nekalbama čia apie teatro reikšmę, nesilūomi nei konkretūs uždaviniai. Qui habet aures au diendi audiat. Kas turi ausis, tegirdi. Galima, žinoma, jas turėti ir nieko negirdėti. Galima turėti ir akis, bet nieko nematyti. Tai galėtų kartaistai būti ir kiekpatogiaus -- liktų neišleisti kėlcentai. Bet tai tik tiek ir teliktų.

O kultūra? Kultūra yra tai, kas lieka ir tada, kai nieko kito jau nebėlieka.

V. Kavaliūnas

IŠ PRAETIES ARCHYVŲ... Kaune TT Jezučių gimnazijoje veikusių III Juozapavičiaus, XIII Maironio ir XIV Aloyzo draugovių skautai su vadovais 1934 m. gegužės mėn. Nemaža jų dabar gyvena šiame kontinente. Pirmoje eilėje iš kairės: E. Ponomariovas, Alg. Šalčius, J. Noreika, Opulskis, M. Šalčius, H. Bliumentalis ir kt. Antroje eilėje: L. Viršila, J. Valiukonis, K. Čerkeliūnas, T. Tallat-Kelpša, J. Saladžius, M. Aišėnas ir kt. Trečioje eilėje viduryje: E. Masiulis, ps. A. Pleteris, ps. Stp. Kairys -- Aloyzo dr-vės draugininkas, s. V. Kizlaitis -- Maironio dr-vės draugininkas, s. J. Navikas -- Juozapavičiaus dr-vės draugininkas, ps. St. Jameikis, v. sl. M. Naujokaitis, Vyt. Jučas, J. Grigas ir kt. Kitose eilėse iš kairės: J. Nasvytis, O. Urbonas, Vagneris, J. Karosas, Vyt. Statkevičius, A. Putce, Vl. Kuzmickas, J. Steikūnas, V. Statkus, J. Kizlauskas, J. Audenis, J. Alonderis, A. Šimkus, V. Saladžius, J. Noreika, V. Masiulis, St. Vaitkevičius, Vyt. Norkus, Vyt. Staugaitis, M. Jasaitis, Pr. Gervė, D. Zaunius, R. Riauba ir kt.

Pirmieji mūsų skautijos daigai

Persikėlęs į lietuvių gimnaziją Voroneže, 1917 metų rugsėjo 9 išteigiau pirmąją lietuvių skautų bei skaučių draugovę. 1918 metų gegužės mėn. Taganroge įsteigiau skautų skiltį. Abiem vienetam vadovavau po 4 mėnesius. Be to, 1918 metais Rusijoje buvo įsikūrę kitos dvi atskiros lietuvių skautų skiltys. Šie pirmieji lietuvių skautijos daigai veikė karo ir revoliucijų metu. Po karo paliaubų šių vienetų nariai grįžo vokiečių okupuoton Lietuvon.

Vilniaus lietuvių gimnazijoje 1918 metų spalio 1 įsteigiau mišrią lietuvių skiltį, kuri išaugo į draugovę. 1919 metų pavasarį buvo 40 skaučių ir 80 skautų. Tai buvo tuntas, kuri sudarė Birutės ir Vytauto draugovės. Vadovavau mišriai draugovei, po totuntui. Dvasios vadovu buvo kunigas Kristupas Čibiras. Gimnazijos direktorius Mykolas Biržiška skautybę aukštai vertino, leido mums laisvai veikti ir buvo tunto globėjas.

Pirmosios mano knygelės apie skautybę "Pirmieji skauto žingsniai" ir "Pilečių auklėjimo mokykla - skautybė" buvo išspausdintos 1920 metais Kaune. Tad Vilniuje dar neturėjom skautinės literatūros lietuvių kalba. Todėl kas savaitę vesdavau skiltininkų kursus. Ten išeitą programą skiltininkai pakartodavo skilčių sueigose. Nuo 1918 metų lapkričio 20 mano padėjėju buvo energingas paskautininkis Izidorius Kraunaitis. Abu dėstėm skautamokslį, vedėm sueigas, įvairius pratimus.

Savo vadovaujamuose vienetuose Rusijoje ir Vilniuje vartojau savo sugalvotas lietuviškas komandas ir skautinius įvardus. Vilniuje didis kalbininkas Jonas Jablonskis padėjo nustatyti lietuviškus skautybės įvardus, kurie po šiai dienai gyvuoja.

Megaitės, berniukai ir jaunuoliai į skautų vienetus stojo su dideliu smalsumu. Kas tik įsto-

PETRAS JURGĖLA

davo į mūsų eiles, darėsi stropesnis moksle, mandagesnis, kilnios dvasios, nes vykdė 10 Skauto Įstatų. Biržiška ir kiti mokytojai net pamokų metu pareikšdavo, kokią didelę įtaką skautybė jau padarė mokiniams ir net didžiausiems išdykėliams. Taigi, mokytojai patys matė ir įsitikino, jog skautybė yra praktiška ir sėkminga auklėjimo sistema.

1918 ir 1919 metų žiemą mūsų skautai veikė slapta -- vokiečių, po to rusų okupacijoje. Pirmasis mūsų skautijos tuntas Vilniuje buvo lietuviškas Mafekingas. Skautės ir skautai dalyvavo pasipriešinimo kovoje prieš okupantus. Be to, visi vadovai ir vyresnio amžiaus skautai buvo sudarę Tėvynės Tarnybos būrį. Šio būrio nariai buvo mokomi žvalgyti, vartoti šautuvą, gintis pagal džiū-džitsu. Jie rinkdavo karinio pobūdžio žinias ir vykdė kitus drąsius uždavinius. Šios žinios buvo persiunčiamos Lietuvos Kariuomenės Štabui Kaune.

Iš pirmųjų vilniečių skautų vėliau keliolika tapo skautininkais, kiti -- mokytojais, profesoriais, visuomenininkais. Be to, visi skautai tapo kariais ar šauliais. Visi su pasišventimu dirbo Tėvynei Lietuvai.

Pirmasis Vilniaus tuntas buvo lietuvių skautijos židiny. Čia nuo pat pradžios buvo įvestas religinis, dorinis ir patriotinis auklėjimas. Skautybės idėja iš Vilniaus pasklido po visą Lietuvą, kur vėliau išaugo gausi Lietuvos Skautų Sąjunga.

Taigi, skautiškasis lietuvių sąjūdis nuo pat pradžios atsisoto ant sveiko pagrindo ir tapo reikšminga lietuvių jaunuomenės auklėjimo mokykla. Lietuvių Skautų Sąjunga per 50 metų labai daug nusipelnė lietuvių tautai. Dabar po sveitimu dangū lietuviškoji skautybė turi būti dar

daugiau branginama ir naudojama viso pasaulio lietuvių jaunuomenės auklėjimui. Kviečiu visą lietuvių jaunimą skautiškai ugdytis, gyventi ir tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui. Tuomet mūsų ateitis bus saugi ir šviesi.

A. Galdikui...

(Atkelta iš I psl.)

iš kitos žemės pasižiūrėti mūsų gyvenimo dramų. Stebėdamas gamtą jis išskaitė naują tikrovę, išpėjo gamtos mintį. Kas kartą nyksta gamtos realios formos, ryškėja ritmas, paklusęs jo vizualianiam pasauliui. Pamegsta jis pavasarius ir rudenis, gamtos persilaužimus, ir juose įskaito gilią tragiką. Pagrečiu su menine pasaulėžiūra skleidėsi ir forma. Jis pabrėžia piešinį, dažnai jį išryškina tamsia spalva. Bet šalia jos tuoj deda kontrastinę spalvą, greit vėl įpina kitą. Prie citrininės geltonos, oranžinės, arba skaisčiai raudonos jis įjungia stipriai

mėlynas spalvas, jas tarp savęs išskaido juodai rudomis. Taip jopaveikslai suliepsnoja gaisro spalvojmis, suspindi dideliu vidiniu dinamizmu, temperamentu. Spalvų žaismą jis pagauna ir šėšelyje ir vienodai saulės apšviestame plote".

Kaip matome spalva A. Galdiko kūryboje yra esminis dalykas. Jo paveikslai pilni nepaprastos ekspresijos. Kiekvienas, net mažiausias paveikslo plotas, yra gir-dyte prigrirdytas įvairiausiom spalvomis ir taip jo paveikslai spalviniu atžvilgiu yra nuostabiai turtingi. Tai spalvingiausias lietuvis dailininkas.

Linkime lietuvių dailės milžinui, Adomui Galdikui, sulaukusiam 75 metus amžiaus, ilgiausių kūrybinių metų!

Skaityk ir platink DIRVĄ

MAILE

INSPECTOR: quality control experienced in sheet metal lay out, templates and competent with all common inspection tools; plant manufactures electro mechanical assembly, (packaging machines) which must be given performance check; must keep accurate neat records; salary commensurate with experience and skill paid holidays and vacation benefits. See Mr. Pickering, Bessler Corp., 1634 E. Elizabeth Ave., Linden, N. J. (112-115)

EXCELLENT OPPORTUNITY For Ex-Servicemen Many Fringe Benefits Small Plant, Steady Work PRINTER For offset letter-press and typesetting DIE-CUTTER For Heidelberg-plates. Mehle vertical V-50

HANDYMAN Light assembly work, fabricating signs, decor, framing, etc. SHAW & SLAVSKY, INC. 13821 Elmira, Detroit, Mich. (110-116)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED TURRET LATHE OPERATORS & SET UP MEN SCREW MACHINE OPERATORS & SET UP MEN Must be able to work from Blue Prints & Close Tolerance, Set up own jobs & sharpen own tools, Short run aircraft work. Days only. (313) LI 8-6111 Mr. A. Dines SYNCRO DEVICES, INC. 3265 Bermuda Ferndale, Mich. (110-113)

WANTED ARC WELDERS AND LABORERS Permanent, profit sharing, Hospitalization, life insurance. STATE FABRICATORS 30550 W. 8 Mile Rd. Farmington, Mich. (110-116)

ADOMAS GALDIKAS Gėlės (tempera)

Mums rašo

DĖL IŠTRŪKUSIŲ KELNIŲ SAGŲ

BRONYS Raila (Dirva, No. 107), priminęs mums, kad jis "baigęs užsienyje tarptautinės ir valstybinės teisės specialų institutą, kur tie kursai, ypač... valstybių ir vyriausybės pripažinimo problemos buvo dėstomos gal nuodugniau, negu šiaip jau teisinių fakultetuose" ir vėliau bandęs šių disciplinų raidą sekti per 30 metų, pareiškia, kad jis skiria okupacijos sąvoką nuo aneksijos, ir paaiškina ką tos sąvokos reiškia.

Kad ir neįmanoma, bet reikia pasakyti, kad yra tikrų davinių tvirtinti, jog šias sąvokas vis dėlto skiria net ir nebaigę užsienyje tarptautinės ir valstybinės teisės specialių institutų, jų tarpe ir aš. Jas, tikiu, juo labiau skiria ir "atsakingi mūsų politinių veiksmų pareigūnai". Kas mane, ir gal daugelį kitų, kurie šiaip taip skiriame okupacijos sąvoką nuo aneksijos sąvo-

kos, paskandina į "tragikomišką diletantizmą", tai B. Railos atskleista beveik alchemiška tarptautinės ir valstybinės teisės formulė. Dar kartą pasiklausykime: "Okupacijos fakto, kada jis tikrai yra, negalima nepripažinti, ir jis pripažįstamas... one pripažįstamas tik aneksijos faktas..."

Štai čia, mane ir, neabejoju, kitus "tragikomiškus diletantus" pradeda kankinti klausimai: Kaip gi čia suprasti: vieno fakto kada jis tikrai yra, negalima nepripažinti (m.p.), o kitą faktą, kuris taip pat yra, galima ir nepripažinti? O gal pav. Lietuvos aneksijos fakto dar "nėra"? O jei pagal tarptautinės teisės alchemiją jo nėra, tai ko gi ten tos "Vakarų valstybės" vis dar nepripažįsta? O gal vienas faktas yra "faktiškesnis" negu kitas?

Prof. Dr. Pr. Skardžiaus ir kt. Lietuvos kalbos vadovas moko,

kad faktas yra "tikras dalykas, atsitikimas..." Anglų kalbos žodynai dar griežtesni: jie sako, kad faktas yra "tai, kas jau įvyko".

Taigi ir aš "neatsispyriau pagundai, su nuolankiausia kuklybe ir drėbuliu" patarti p. Railai gerai apsižiūrėti: gal kartais ir jis, paskubomis siūdamas sagas į V. Vaitiekūno kelnes, bus išrovęs kokią sudilusią sagą ir iš savųjų.

Ant. Rukšėnas
Kirtland

KELNĖS IR BE KELNIŲ

A. Rukšėno pastabos Dirvoje dėl mano straipsnyje paminėtų okupacijos bei aneksijos faktų pripažinimo ar nepripažinimo yra idomos ir reikšmingos. Be to, jos dar pasižymi pačiomis geriausiomis humoro ir ironijos savybėmis.

Kai skaitytojai kyla neaiškumą arba kai įsipa-

reiškia, kad autoriui nepasisekė aiškiai ar pakankamai tiksliai išsireikšti, ir už tai jis pirmiausiai yra atsakingas.

Man ta bėda kilo reiškiant mintį tuo savotišku atveju, kad Lietuvos okupacijos faktas yra ir negali būti nepripažįstamas (okupacija trunka jau su viršum 20 metų...), bet Lietuvos aneksija (ar aneksijos faktas, SSSR įvykdytas ir jos laikomas "teisėtu") nebuvo ir nėra pripažinta nei iš lietuvių tautos, nei iš tarptautinės bendruomenės pusės, nei tą klausimą tvarkančiomis tarptautinėmis sutartimis.

Taigi, A. Rukšėnui kilęs neaiškumas ir įtarimas yra pagrįstas. Tik žiūrint ne filologiskai, bet teisiškai, pirmas atvejis čia yra "faktiškesnis", negu antrasis. Teisininkas ar neteisininkas negali neigti įvykdyto ir tebetrunkančio Lietuvos okupacijos fakto, kaip materialinės ar fizinės būsenos. Tuo tarpu kai Sovietų Rusijos įvykdyta Lietuvos aneksija ir jos akimis teisėtu laikomas aneksijos faktas kitų nėra pri-

pažįstamas legaliu ir teisiškai bei moraliai saistanti.

Esminis skirtumas tarp šių dviejų faktų čia tas, kad okupacijos faktas toli gražu nėra tospalios prigimties, kaip aneksijos legalumas. Pirmasis egzistuoja, yra ir be pripažinimo, o antrasis teisiškai išgaliojimui privalo daugiau mažiau visuotinio pripažinimo. Tokią mintį turėjau rašydamas, o jei buvo ji neaiški ir atrodė dargi nelogiška, - vadinas, nepakankamai gerai sugebėjau ją žodžiais trumpai išreikšti. Deja, tat ne pirmą kartą man pasitaiko, ir kiekvienam esu dėkingas, kuris pagelbsti tvirtiau išdėstyti sagas.

O kai dėl to, kad ši kartą išsiroviau dar vieną sudilusią sagą iš savo paties kelnių, tai A. Rukšėnas čia sako gryniausią teisybę. Šiais laikais, kai skaitau mūsų spaudą, kurioje rašo ir energingai kelia balsą daugiausia vistarptautinio rango ir garso mūsų žinovai, esu taip prirentas, kad visą laiką jaučiuos prieš tautą sto-
vis nusmukusiomis kelnėmis. Nieko nepadarysi, - tokie laikai, tokia dabar bikini ir mini epocha.

Br. Raila
Los Angeles

RAMOVĖNAI IR ŠAULIAI...

Š.m. Dirvos 104, 106 nr. du garbus vyrai susiginėjo dėl Ramovės organizacijos pobūdžio. M. Valiukėnas lyg ir apibrėžė šią organizaciją esant karininkų sambūriui (Dirva 98 nr.). Kap. Eidintas paaiškino, kas tai yra bendrai karių draugija. Be abejo šis paaiškinimas buvo reikalingas, nes daug kas ramovėnus tebelaiko karininkais.

Šį nesupratimą reikėtų patiesinti tuo, kad L.V.S. Ramovė buvo įsteigta kaip buvusių Lietuvos karininkų organizacija. Tik vėliau statutas buvo pakeistas taip, kaip p. Eidintas paaiškino, būtent, bendrai lietuvių karių organizacija.

Kap. Eidintas parašė kas darsi teoretiškai, atseit pagal statutą. Praktiškai buvo ir daug kur tebėra nekurių nukrypimų. Tose vietose, kur yra daugiau susispietę karininkai, ten jie ir dominuoja, sudarydami įspūdį, kad tai yra vien karininkų or-

ganizacija. Kitur vyrauja puskarininkai. Pasitaiko ir tokių atsitikimų, kur ramovėnu tapo vyras iš viso kariuomenės netarnavęs ir net Lietuvos netarnavęs. Kaip tu ten sutikrinsi?

Žinia, čia nėra nieko blogo, tik jau prastas reikalas, kad buvusių mūsų kariuomenės karių gretos retėja. Čia jau mes nieko nepataisysim. Ateina laikas keliauti tenajos, anot Katiškio, mūsų gretos retėja ir ateity retės. Nedaug tėra vilčių, kad JAV kariuomenės tarnavę lietuvių kilmės vyrai mūsų gretas papildytų.

Dėl to ir kyla klausimas, kas toliau? Jau senokai šį klausimą nekuri ramovėnai pradėjo gvildinti. Girdėjosi siūlymų centrą nukreipti į Šaulių sąjungą. Nekuriose vietose atrodė taip ir daroma.

Šiuo klausimu teko nemažai pasiginčyti su a.a. pulk. Pr. Saladžium -- buvusiu Šaulių sąjungos vadu. Tada siūliau vietoj Ramovės skyriaus Rochesteryje įsteigti Šaulių būrį. Nevisai suprantu kodėl, bet pulk. Saladžius tam priešinosi. Gal Šaulių sąjungos atsteigėjai padarė klaidą nepakviesdami į Sąjungos suvažiavimą buvusį jos vadą?

Putviškoji Šaulių sąjunga turėjo daug svaraus patriotizmo ir praktišku būdu jį realizuoti. Toji putviškoji dvasia išsilaukė iki pat okupacijos, bei Š. sąjungos uždarymo. Ir mūsų partizanai buvo ta dvasia persiėmę. Reikėtų dar pridėti ir savanorių dvasią, bet tai buvo tas pats.

Nenoriu teigti, kad mūsų kariuomenėje tos dvasios nebuvo. Jos buvo apstu. Ir partizanų vadovai daugumoj buvo mūsų kariuomenės auklėtiniai. Tik mažas dalis parodė, kad pas juos patriotizmo tėra tiek, kiek pas rieby katiną (Vitkauskas, Karvelis, Urbšas ir dar keletas).

Taipogi nesiūliau ramovėnų skyrius imti uždarinėti. Ne. Tik manyčiau: 1) Ten kur Š. Sąjungos padaliniai yra įsteigti, visą svorį nukreipti į juos; 2) Ramovėnai automatiškai turėtų būti šauliai; 3. Puoselėti šaulišką idėją ne tik karių organe Kary, bet ir kituose laikraščiuose. Tokių laikraščių leidėjai šiai idėjai pritars ir mielai duos vietas ją propaguoti.

Jau senokai mūsų rašytojas Jurgis Jankus siūlė ramovėnams panagrinėti kokią, turėtų būti mūsų Nepriklausomos Lietuvos kariuomenė. Kodėl šį klausimą nepagvildinti šį lapkričio mėnesį? Išskirti naujų idėjų per kariuomenės šventę -- lapkričio 23 d.?

Gal tuo būdu nors dalinai artėsim prie tos idėjos, kuria prof. gen. Dirmantas puoselėja.

Bronius Užemis

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

**Jūsų mėsaininkas, kepėjas,
gydytojas, pienininkas,
įžymus futbolo žaidėjas,
vaistininkas, mechanikas,
duktė, kaimynas ir uošvė
gali turėti ką nors bendro.**

Jie visi gali būti The Illuminating Company savininkais. Neįmanoma? Dar ir kaip. The Illuminating Company akcininkų tarpe yra milijonai žmonių įvairiausių profesijų. Faktas yra tas, kad ir jūs galite būti Illuminating Company savininku, tiesioginiai ar netiesioginiai. Jei jūs turite draudimą, dalyvaujate pensijos fonde, ar turite akcijų, turėtumėte žinoti, kad investoriai tų fondų turi ir Illuminating Company akcijų. Bet tai tik dalis visos istorijos. Nes The Illuminating Company savininkas yra investuotojai, o dalis už elektros sąskaitą apmokėtų dolerių naudojama mokesčiams apmokėti... 25 c. iš kiekvieno dolerio, iš tikrųjų, 1967 m. tai sudarė \$49 milijonus federaliniams, valstijos ir lokaliniais mokesčiams. Iš jų \$9 milijonai liko čia mokyklų ir bendruomenės reikalam. Kiekvienas turi naudą dėl to, kad milijonai žmonių yra investavę į The Illuminating Company.

The ILLUMINATING Company
An investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

PRODUCTION WORKERS

Male

Wood Working and Plastic
We Will Train You
Good Pay and Good Benefits

JONES & VINING, INC.

108 Sawtelle Ave., Brockton, Mass.

Mr. Ward or Mr. Holmes

(107-113)

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

SUKAKTUVINIAI METAI BOSTONE BAIGTI

Stasys Santvaras

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukaktis, o drauge ir Laisvės kovos metai, kaip man atrodo, įpareigojo amerikine Lietuvą: sukruoto veikėjai, subruzd, pasistiebi į aukštį ir pati visuomenė. Šventiškom bei patriotinėm nuotakom gyvenimo visos lietuvių kolonijos, nuo kitų neatsiliko ir Bostono bei jo apylinkių lietuvių.

Šio Atlanto pakrantės sukaktuviniams bei Laisvės kovos metams minėti, turint galvoj savo jėgas ir išteklis, buvo apmestas nelengvai įveikiamas planas (Ant. Matjoškos planas): a) Vasario 16 d. iškilmes surengti miesto centre, John Hancock salėje, atseit, tą minėjimą padaryti tikrai šventišką ir iškilmingą (galkeliasdešimt metų Vasario 16 d. minėjimai būdavo rengiami ne jaukioj So. Bostono aukšt. mokyklos salėje), b) Birželio įvykių paminėti eisenom, pamaldom Bostono katedroj ir visuomenės susirinkimu bei tam pritaikinta meninė programa, c) metus

baigti dideliu koncertu Jordan Hall'e -- pastatyti komp. Jul. Gaidelio kantatą Kovotojus.

Nelengvam vežimui tempti į aukštą kalną, nors ir gerų kelių amžiuje, buvo sudarytas didžiulis komitetas, po savo sparnu sutelkęs gal daugiau negu 50 veiklesnių Bostono lietuvių. Komiteto autoritetui sustiprinti į mūsų gretas, kaip garbės nariai, įsijungė J. E. kard. R. Cushing, Atstovų rūmų kalbėtojas J.W. McCormack, visi trys Mass. senatoriai, gubernatoriaus J. Volpe, miesto burmistras K. White, Mr. W. Archibald, Lietuvos konsulas A.O. Shallna, klebonas kun. A. Baltrušičius, Bostono kultūros reikalų tvarkytojas F.W. Šidlauskas ir kt. veiklūs Bostono lietuvių.

Nors komitetas, kaip iš lauko pusės žiūrint atrodė, buvo pajėgus, bet, deja, darbai neriedėjo taip sklandžiai, kaip galėjo riedėti. Beveik pocijo darbų pradžioje dėl nesveikatos pasitraukė komiteto pirm. Pov. Žičkus. Labai nelengva bu-

vo rasti jo pėdinį. O ir tas ieškojimas painiojosi į pakulas (kaip visi žinom, prekę nedidelės vertės!), kol, pagaliau, priekin ryžosi stoti J. Kapočius. Jo vadovaujamas komitetas Bostone nelengvą planą įveikė, o taip pat nupynė ir sukaktuvinių metų baigmės vainiką.

Daugumas komiteto narių, gavę vienokias ar kitokias pareigas, atliko jas su atsidėjimu. Be J. Kapočiaus, visų pirma minėtini komiteto vicepirmininkai Al. Chaplikas, Edm. Cibas, J. Grigalus, Algis Martišauskas, Ant. Matjoška ir St. Santvaras (jis ir meno sekcijos pirm.), sekcijų pirmininkai Ant. Saulaitis, S.J., ir jo dešinioji ranka P. Mučinskas (spaudos sekcijos pirm. ir jo padėjėjas), Česl. Mickūnas (finansų sekcijos pirm.), sekretoriai Fel. Grendelytis, Al. Lileikis ir J. Sonda, išdininkai A. Young, H. Čepas ir Česl. Kiliulis. Kiekvienas sekcijos pirmininkas turėjo būrį talčinkų, kuriems tik padėką reikia reikšti už pasiimtus ir atliktus darbus.

Vasario 16 d. iškilmės Bostone įvyko pagal iš anksto suplanuotą užsimojimą -- jas matėm ir išgyvenom gražioj John Hancock salėje, kurion susirinko daugiau negu tūkstantis tautiečių ir laisvės kovoms paremti sudėjo apie 6000 dolerių; tokia suma iki šiol Bostone niekad nebuvo surinkta.

Šventei pritaikytą paskaitą skaitė dr. Br. Nemickas, scenos dekoravimui pasirūpino dail. Vik. Vizgirda, scenos įvykių vadovas buvo Ant. Gustaitis, o meninę dalį atliko O. Ivaškienės vadovaujamas tautinių šokių sambūris, komp. Jer. Kačinsko vadovaujamas Šv. Petro parapijos choras ir Melrose simfoninis orkestras, pagrojęs M.K. Čiurlionio simfoninę poemą Miške. Vytenis M. Vasyliūnas pradėjo ir baigė iškilmes vargonų muzikos preliudais. Vasario 16 d. minėjimas, tas 50-tasis Bostone tikrai buvo sėkmingesnis ir įspūdingesnis, negu anuomet jam dėmesio skyrė mūsų spauda.

Greta mūsų pačių surengtos šventės, dar buvo gautas TV pusvalandis, du kartus rodytas IV kanale, kurio bangos siekia didžiąją dalį Nauj. Anglijos. TV pusvalandį išrūpino mūsų tautietis F.W. Šidlauskas, jis pats dalyvavo pusvalandį ir davė Lietuvos istorinius komentarus. Rankdarbių bei drožinių parodėlę surengė I. Nenortienė, meninė pusvalandžio dalydavo solistai D. Mongirdaitė, Ben. Povilavičius ir B. Ivaškienės vad. tautinių šokių sambūris. Pusvalandžio scenarijų, pasiremdamas Bostono turima medžiaga, parašė šių eilučių autorius, o jį apipavidalino Mr. Thompson. TV žiūrovų

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukakties minėti komitetas, Bostone. Sėdi iš kairės: B. Kerbelienė, S. Santvaras, I. Veitienė, J. Gaidelis, pirm. J. Kapočius, O. Ivaškienė, L. Harris, A. Chaplik, Stovi: P. Mučinskas, J. Jašinskas, V. Vizgirda, A. Matjoška, Č. Mickūnas, A. Lileikis, A. Saulaitis, S.J., S. Augonis, A. Lapšys, A. Andriulionis, E. Jansonas, B. Paliulis, J. Vasy, J. Bakšys, F. Zeleckas, A. Škudzinškas, V. Stelmokas, P. Žičkus, P. Ausiejus, J. Sonda ir H. Čepas.

tarpe mūsų pusvalandis susilaukė gyvo atgarsio, tai dėl to ir buvo pakartotas.

Prie Vasario 16 d. įvykių jungtina dar mūsų grafikos meno, audinių, drožinių ir rankdarbių paroda didžiulėj Jordan Marsh universalinės krautuvės vitrinoj (prekybos centre, prie judrių gatvių), kur visi eksponatai buvo itin gražiai išdėstyti ir ten buvo rodomi ištisą savaitę. Čia komitetui į talką stojo ir tos Vitros išrangimurūpinosi I. Galinienė, susilaukdam paramos iš visų Bostono lietuvių, kurie tai parodai turėjo vienoki ar kitoki vertingą eksponatą.

Birželio įvykių minėjimas nuslydo nuo Ant. Matjoškos "didžiojo plano", nes ir nuotakos Bostone tuo metu eisenom buvo nepalankios, pristigo ir tarpusavio susigiedojimo. Tad Birželio paminėjim savo bažnyčioj ir savo salėj. Bet ir šis parengimas sukaktuvinių metų komitetui nebuvo nuostolingas nei moraliniu, nei medžiaginiu požiūriu.

Pradžioje turėta pakankamai entuziazmo ir didžiajam koncertui rengti, pakako ir optimizmo. Deja, tai buvo pati kiečiausia uola, užgriuvusi mūsų kelią, kurią reikėjo suskaldyti...

Iš tikro, juk dar taip nesenai Bostone gyvavo du pajėgūs lietuvių chorai, vadovaujami Jul. Gaidelio ir Jer. Kačinsko, kurių dainininkus ir giesmininkus krūvon suliejus būtų susidaręs gal 120 asmenų mišrių balsų choras. Bet vienas tų chorų jau visai nutilo, o antrame gieda tik apie 30 giesmininkų...

Sukaktuvinių metų programa bandyta buv. abiejų chorų dainininkus sukviešti, buvo išsiuntinėti jiems asmeniškai graudūs laišukai, bet gyvesnio atgarsio nesulaukta... ir visas didžiojo koncerto polėkis pradėjo griūti, nes gi be didelio ir pajėgaus choro Jul. Gaidelio Kovotojų scenon neįvesi...

Tada kilo mintis kreiptis į Bostono amerikiečių choras, kurių čia yra ne vienas. Kreiptasi į du pirmaujančius choras -- į Chorus pro Musica, kurio dirigentas yra A.N. Patterson, ir į Haendelio d-jos chorą. Abu chorai į komp.

Jul. Gaidelio kantatą Kovotojus atkreipė rimtą dėmesį, prasidėjo pasitarimai su jų vadovais. Pirmasis sprendimas padarė Chorus pro Musica, tai jam ir buvo atiduotas veikalo statymas. Tuo sprendimu dirigentas A. N. Patterson įsijungė į mūsų nuosirdžių bičiulių gretas. Sėkmingus pasitarimus su choralais vedė pats komiteto primininkas ir jo dukterė Rita Kapočytė. Pats faktas, kad svetimi ėmėsi statyti lietuvių kompozitoriaus kūrinį, jau yra malonus ir širdį glostantis dalykas, anipatol ne kasdien ir nelengvai atrandamas.

Koncerto solistai komitetui didelių rūpesčių nesukėlė, nes, tik pakvietus, tuoj iš Chicago į Bostoną sutiko atvykti Dana Stankaitytė ir Arnoldas Voketaitis (abu jie dainavo Kovotojų premjeroj, Chicagoj), o iš Rochesterio, N.Y., pakviestas tenoras Leonas Baltrus. Sumažintu orkestru pasirūpino pats choro dirigentas A. N. Patterson.

Kita nelengvesnė problema buvo lėšų telkimas tokio pobūdžio koncertui rengti. Reikėjo ir rėmėjų rasti, ir bilietus išlatinti, ir skelbimų gauti -- reikėjo surinkti pusšesto tūkstančio dolerių, nes tokia susidarė koncerto rengimo sąmata.

Šio darbo priekinis stoji, jau ne pirmą kartą savo sugebėjimus atskleidžiamas inž. Česl. Mickūnas, tiesiog organizacinio darbo ir lėšų telkimo meistras. Savo išmintim, taktiškumu, mokėjimu planuoti ir įvykdyti, mokėjimu su žmonėmis dirbti ir juos suprasti Česl. Mickūnas dar sykį įrodė, kad Bostone ir rizikingi parengimai nuostolių neduoda! Artimiausi jo talkininkai buvo Irena Veitienė, Ant. Matjoška, Vyt. Stelmokas, H. Čepas, Česl. Kiliulis, Ant. Andriulionis, Al. Chaplikas, J. Bakšys ir F. Zeleckas. Jei dar vieną ar kitą šio sunkaus darbo dalyvį praleidau -- tegu jie man atleidžia.

Sukaktuvinių metų pabaigtuvės Bostone -- tas didysis koncertas -- įvyko lapkričio 2 d. 8:30 v. vak. Nauj. Anglijos muzikos konservatorijos didžiojo koncertų salėje,

vadinamoj Jordan Hall. Parteris buvo beveik sklidinai pilnas, laisvų kėdžių matėsi tik balkono sparnuose, atseit, liko neišparduoti tik patys pigiausi bilietai. Kiek teko nugirsti, ne vienas tautietis, pasivėlinęs geresnę vietą gauti, į "galeriją" nenorėjo lipti ir grįžo į namus. Ką padarysi, nuo seno žinoma tiesa, kad žmonės puikybė žudo...

Koncertas buvo dviejų dalių, jo programą sudarė šie muzikos kūriniai: A. Kačanausko Sielvartas, C. Haegg Švedų liaudies daina, G. Verdi arija iš op. Otello, tas dainas padainavo tenoras Leonas Baltrus. Dana Stankaitytė Bostone pakartojo nesenai New Yorke dainuotą Jeronimo Kačinsko Triptiką, ten Vyt. Marijošiaus diriguojamą ir geros bei spalvingos orkestracijos palydimą; Bostone Triptikas buvo padainuotas tik su fortepiono akompanimentu. Be to, D. Stankaitytė dar padainavo G. Puccini ariją iš op. Manon Lescaut ir būsiai Laumenskienės romansą Mano rožė (žodžiai F. Kiršos). Arnoldas Voketaitis dainavo G. Verdi karaliaus Pilypo monologą iš op. Don Carlos ir, klausytojų šaukiamas, pridėjo Ch. Gounod Mefisto serenadą iš op. Faustas. Visiems trim solistam akompanavo Vytenis M. Vasyliūnas.

Antrąją koncerto dalį užėmė Chorus pro Musica, atlikdamas Jul. Gaidelio kantatą Kovotojus. Kantatos atlikime dalyvavo ir visi trys solistai -- D. Stankaitytė, L. Baltrus ir A. Voketaitis. Visą ansamblį palydėjo Chorus pro Musica kamerinis orkestras, iš viso 25 muzikai. Kovotojų dirigentas -- Alfred Nash Patterson.

Kritiškas koncerto ir veikalo aptarimas yra būtinas, bet aš negaliu jo rašyti, nes kaip visiems žinoma, esu "suinteresuotas" -- Kovotojų turėčiau tik girti, o ne peikti, nors Bostone turėjau progų įsijausti ir į vieną kitą kūrinio silpnumą (tobuli menų darbai nesibarsto, kaip rudens lapai pavėjai).

Acū! Dievui, kad iš šios keblios būklės mane išvaduoti vakar rytą

(Nukelta į 6 psl.)

D Ė M E S I O

DOVANŲ SIUNTĖJAMS Į LIETUVĄ IR USSR

Mes džiaugiamės galėdami pranešti, kad sparciai padidėjus klientų skaičiui ir veiklai mums pasisekė pasiekti tokių pagerinimų:

1. Pagreitinti užsakytų dovanų pristatymą.
2. Suprastinti Vnešposyltorg'o užsakymų vykdymo procedūras.
3. Padidinti Vnešposyltorg'o krautuvų ir sandėlių skaičių visoje U.S.S.R.
4. Padidinti visokių prekių pasirinkimą -- drabužių, medžiagų, avalynės ir t.t.
5. Sudaryti naują sistemą patvirtinimui, kad užsakymai įvykdyti. Pasek pavyzdžiu tūkstančių mūsų klientų, kurie patyrė, kad dovana per

PODAROGIFTS, Inc.

yra geriau negu:

- A. Siuntinio siuntimas iš čia (Jokio maito užsakymams per Podarogifts);
- B. Money order arba banko perlaida (negalioja Specialiose Vnešposyltorg'o krautuvėse);
- C. Jokių kitų primokėjimų (Vnešposyltorg moka mums komisiją).

APLANKYKIT MŪSŲ PARODŲ SALE NEW YORKE

Siųskit savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(VIENINTELIS DOVANŲ ATSTOVAS JAV-se)
220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)
New York, N. Y. 10003
Tel.: 212 — 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 — 581-6590 — 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 — WA 5-3455

arba į bet kurį jų skyrių

COSMOS PARCEL EXPRESS, CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 — CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

Lietuvių tautos kilmės beiėskant (20)

DIEVŲ SUTEMOS

Lietuvių tautos kilmės beiėskant, skersai ir išilgai perėjome tris kontinentus. Pabaltijo anksčiausiame klode aptikome estus, - ugro-finų protautės likutį, kurie kartu su mūsų kuršiais, vanduoiais, galoniais buvo užėmę Gintaro kelio prekybos magistralę, senosios Hanzos-Genčios organizuotą. Tokią pat Genčią užtikom ir Reino-Dunojaus kely, Dardanus-sikambrus-iliaudus, kurie davė mums mūsų tautos vardą ir krivių-krivaičius. Žalvario amžiaus protautė prūsai - vandai atskleidė mums jų vietovardžiais nusėtą Europos ir Artimųjų Rytų plotą. Pačioje Sarmatijos imperijoje sutikome gudus, varulius, jotvingius, rasmus ir daugelį mažesnių kilčių. Mūsų ilgiausias istorijon kaskart pynėsi slavai, hetitai, persai, mažieji gotai, etruskai, berberai ir šimtai kitų kurių net pavadinimus sunku šiandien benustatyti.

Kokia tad mūsų kilmė? Atvirai prisipažinus, net neįmanoma atspėti, jei norėtume pirštu norodyti tą ar kitą mūsų skaitlingų tautų šaką kaip (visų pirmiausia). Vadinkime ją probaltais, -- tai nemažiau 2, 000 metų prieš Kr. civilizauto pasaulio protautė. Dėl jos pirmąsias buveines irgi negalėtume pilnai apsispresti, amžių bėgyje jos gyvenvietės ir kultūros židiniai nestovėjo vietoje, o nuolat bangavo Rytų-Vakarų priešingom kryptim. Tačiau šis tas paaiškėjo.

Nuo 1200 prieš Kr. lgi 1795 po Kr. patiekėme visuomenės apsvartymui mūsų 3,000 metų rašytos istorijos lapus. Tik Egiptas ar Kinija gali didžiuotis panašiu rekordu. Graikų, Romos, Ispanų, Anglų Didrikes tetruko nepalyginamai trumpiau. O kaip gyveno mūsų senuočiai prieš Taurojos žlugimą? Gal jie buvo tie legendariniai Atlantai? Gal pirmieji žodžiai, ištarti šioje žemėje, skambėjo: Mama, Nauda, Saulė, Tauras, Vara, Vanduo?

Keletas mūsų skaitytojų visgi sielojasi, kaip atsitiko, kad buvo tokia didelė valstybė ir staiga jos nebėra? Kur ir kaip mes ją sugebėjome pražudyti?

Jiems visiems, o ypač chichagiškiui p. M. Bankauskiui atsakant, pateiksiu ne savo, o trijų pasaulinių ekspertų analizę.

Pirmas yra Karolis Marksas. Jisai specialiai išstudijavo mūsų Imperijos griuvimo priežastis, nes jam rūpėjo surasti raktinę, bendrai pritaikomą schemą griauant kitas pasaulio valstybes. Jo "Das Kapital" knygoje prieita išvados, jog mūsų šlugo, nes josios socialinėj santvarkoj buvo organinė spraga: ekonomijos paėnėgimas iš principo. Paviršutiniai, jis teisus. Mūsų aristokratija laikė pažeminimu prekiauti, ar bendrai net imti rankon pinigą. Prekyba, pramonė, finansai tuo būdu buvo perleisti svetimšaliams kaipo "žeminantis verslas". Pasekas žinome. Bet komunizmo tėvas, kaip visuomet, sprendžia viską iš materialistinio taško. Štai kitas, nemažesnis revoliucijos filosofas, airis, kovojęs prieš anglų imperiją, savo išvadas remia vien dvasinėm vertybėm:

"Kai tikybos ir etikos formulės pasidaro tokios pasenusios, kad nė vienas sveiko proto žmogus nebegalį joms tikėti, lengva įsivaizduoti pasekas.

"Civilizacija, kuri seniai nuostojo galvoti, gali staiga subyrėti, kai minios tikėjimas jos skelbiamomis vėidmainystėmis ir melagystėmis nebegalį atlaikyti prieš jos skandalus ir pralaimėjimus". (Bernard Shaw, The Revolutionist's Handbook, Chap. IX.).

Bet yra dar vienas, ir turbūt svarbiausias to klausimo aspektas, kurie liečia pačios tautos, kaipo tokios įsisąmoninimą ir tėvynės meilę, ryšium su gyventojų vartojama susižinojimo priėmone -- kalba:

"Anąsyk visoje žemėje tebuvo viena kalba, tevertodavo tuos pat žodžius. Tūli išsiviai Rytuosna užtiko Senuorių žemėje lygumą, antai įsikūrė.

"Tarė jie saviėpi: nagi pasidarykim plytų, ir išdėginkim

Č. GEDGAUDAS
SANTA MONICA, Calif.

jas ugnyje. Plyta jiems akmenį, o žemės derva kalke atstojo.

"Daugiau jie pasakė: nagi pasistatym miestą, bei bokštą kurio viršūnė atsiektų dangų. Tuo būdu pagarsėsim, idant nebūtume išblaškyti po visą žemės paviršių.

"Bet Viešpats nužengė apžūrėti miesto ir bokšto, žmonių sūny statydinamo, ir pratarė: "Štai jie besudarą vieną giminę, ir bekalbą vieną kalbą. Jei ju jie šitaip pradeda, niekis nebegalės sukludyti betkuriuos užmačios. Nagi nužengidma įnešti painiavos jų kalbon, idant jie kits kito nebesuprastų".

"Iš to tat Viešpats juos išblaškė po visą žemes paviršių, ir sustojo jie miesto statybą. Taipogi jam buvo duotas Balbalio vardas, nesgi tenai Viešpats sumaišė visos žemės gyventojų kalbas, ir iš tenai Jis juosius išblaškė po visą žemės paviršių." (Genesis 11)

Kaip vertinsim tokius skirtingus aiškinimus? Markso teorija visų silpniausia, jinaį niekaip netinka JAV atžvilgiu kurios braška, nors čia ekonomijai skiriama daugiausia dėmesio. B. Shaw atsakymas jau būtų daug aktualesnis. Bet mūsų liaudies išmintis gal dar teisingiau ir trumpiau priežastį nusako: "Jei Viešpats nori ką nubausti, pirma atima protą".

Nežiūrint daugybės eismo potvarkių kuriais draudžiama užsimušti, nežiūrint kokios dirbtuvės ar kokios rūšies automo-

biliais važiuojam, iš anksto žinome jog žus 40,000 žmonių per ateinančius metus, tai natūrali blogų vairuotojų gamtos atranka. Jei toks mechanizmas veikia ir valstybės viduje nuo antisocialinio elemento apsivalyti, tai jinaį ilgai ir sveikai gyvuos. Bet kai pradėdama globoti tuos, kurie ją atvirai griau-na, nereikia būti dideliu politiku, kad numatyti pasekas.

Kuomet penktoji kolona, ir mažumos naudoja asmens laisvės konstitucinę garantiją, kaipo ginklą valstybei nuversti ir nenorima bei nepajėgiama iš to padaryti reikiamų išvadų, tai padėtis panaši į mūsų senuolių tokį pat nepajėgumą suprasti, kad nuo 5 šimt. skaldant mūsų tautos tikybiniai ir kalbiniai, verčiant jas broližudiškai kovoti tarpusavio kryžiaus karuose, buvo sekama sena išmintis: Divide ut impera.

NUNC DIMITTIS...

Dabargi, mielas skaitytojau, atleiskį jau Tavo scribą polsiui. Nuogom ruožienom pašiušo rugiapitės pabaiga, ir vakarėjantis saulėlydis taisosi debesų guoli.

Nudirbtame bare kyšo prolaidų gniūžtai, kitur vertingos varpos sutremptos neatsargiais žingsniais...

Ne man buvo lemta porinti senovės bylas kanklininkų išminties ir grožio giesmėm. Pakliuvus laikraščio verpetan, kasdienio straipsnio paskubos dantračiai suaižė darnios visumos polėkius... Ogi jau ta kalba Viešpatie atleisk! Sklandumas lyg paplauto avino veikamo per rudens gruodą...

SUKAKTUVINIAI METAI BOSTONE...

(Atkelta iš 5 psl.)

(XL4) atėjo Boston Herald Traveler muzikos kritikas Mr. Lee Allen. Savo laikraštį jispaskelbė mūsų koncerto aptarimą, padėjęs jį po dviem tikrai šauniom antrašėm: Nostalginė duoklė Nepriklausomybei / Lietuvių nakties žiburiai.

Lee Allen recenziją į lietuvių kalbą versiu grubiai, nebandydamas jos sustilizuoti ir padailinti. Jis taip rašo: "Tikrai tai buvo lietuvių naktis šeštadienio vakarą Jordan Hall'e. Lietuviai klausytojai. Lietuvių pasikalbėjimai. Lietuvių muzika. Lietuviai dainininkai (atlikėjai). Programoj lietuvių rašiniai. Pavergtos šalies nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukaktis buvo atšvėsta su šilima

ir nostalginiu entuziazmu.

Taip pat buvo ir keletas jaudinančių muzikinių momentų. Sopranas Dana Stankaitytė atliko gražų darbą, padainuodama nūdieninio lietuvių kompozitoriaus J. Kačinsko tris dainas. Jos balsas yra stiprus, bet ne aštrus (not heavy), grynas, gražus aukštosė gaidosė, ir ji yratobulai tikra, susidūrusi su visom disonansinio akompanimento manierom.

Ji užkariavo (Lee Allen pabraukta) klausytojų širdis, padainuodama dar vieną lietuvių dainą. Ir bosas Arnoldas Voketaitis juos lalininkai (atlikėjai). Programoj lietuvių rašiniai. Pavergtos šalies nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukaktis buvo atšvėsta su šilima

sidegimo. Jis yra modernus, bet ne avangardinis: Gaidelis rašo disonansines melodijų linijas su šiek tiek komplikuotais ritmais, kurie, tačiau turi besitęsiantį pastovų metrą (beat).

Kamerinis orkestras veikalą atliko pasigėrėtinaį. Dirigentas Alfred Nash Patterson skyrė jam daugiausia dėmesio ir pasiekė jautrios interpretacijos emociniu ir ritminiu požiūriu.

Choras darbą turėjo įveikti lietuvių kalba. Ir buvo keletas grynų bei jaudinančių momentų choro dainavime. Daugiausia prisimintinas buvo energingas vyrų choras "Žygio daina", o taip pat, kaip gedulinga giesmė, gražiai balansuotas chorinis darbas "Rauda".

Bet mes linkėtumėm, kad choras būtų buvęs geriau pasiruošęs šiam atlikimui, kuris, tarp kitko dažnai buvo drumzlinas (muddy) ir dažnai orkestro garsumo aptemdomas. Dainininkai nežitūrėjo į dirigentą, neatrodė, kad jie dainavimu džiaugiasi, ne per daug jie naudojo balsinę apimtį ir spalvingumą. Didėsnis susipažinimas su veikalu, be abejonės, būtų lydėjęs į didesnį dainavimo entuziazmą ir jautresnę interpretaciją.

Bendrai paėmus, vakaras laikytinas pasisekimu. Nostalginė ir patriotinė susibūrimo šilima veikė muzikinius atnašavimus ir suteikė jiems prasmę, nežidrint individualaus tobulumo ar netobulumo".

Komentarų prie Lee Allen kritikos nesiryžtu jungti. Trumpai tiek tegalėčiau pasakyti: aš asmeniškai trokštu, kad pulkus Chorus pro Musica po kurio laiko savo repertuaran vėl įtrauktų kuri nors lietuvių kompozitorių stambesnę vokalinį veikalą...

Po koncerto dailiuose ALTS-gos Bostono sk. namuose mūsų sukaktuvinių metų bičiuliams buvo surengtas priėmimas. Viešnių ir svečių, amerikiečių ir lietuvių, buvo pilna salė. Pirmą sykį tuos namus pamatė, gėrėjosi jų originaliu išdekoravimu, o taip pat ir tom meno vertybėm, kurios čia yra sukelktos. Ir iš koncerto atsinešta pakili nuotai-ka neatslūgo, o dar labiau įsiliepsnojo, buvo tikrai miela ir jauku.

Pobūvio šeimininkė Irena Veitienė savo glaustoj kalboj pasveikino koncerto autorius, Chorus pro Musica atstovus, o F.W. Sidlauskui, A.N. Patterson'ui ir Thompsonui komiteto pirmininkas J. Kapočius įteikė grafiko Pauliaus Augiaus monografiją, kaip šių Lieuvos sukaktuvinių metų prisiminimą. Ponios Sidlauskienė ir Pattersonienė buvo apdovanotos raudonom rožėm.

Taip ir baigėm Bostone Lietuvos jubiliejinius metus, kaip atrodė, daugelis stipriau įsijungė į darnią lietuvišką šeimą. Belieka tik nepamiršti, kad kova dėl tautos Laisvės dar nėra baigta.

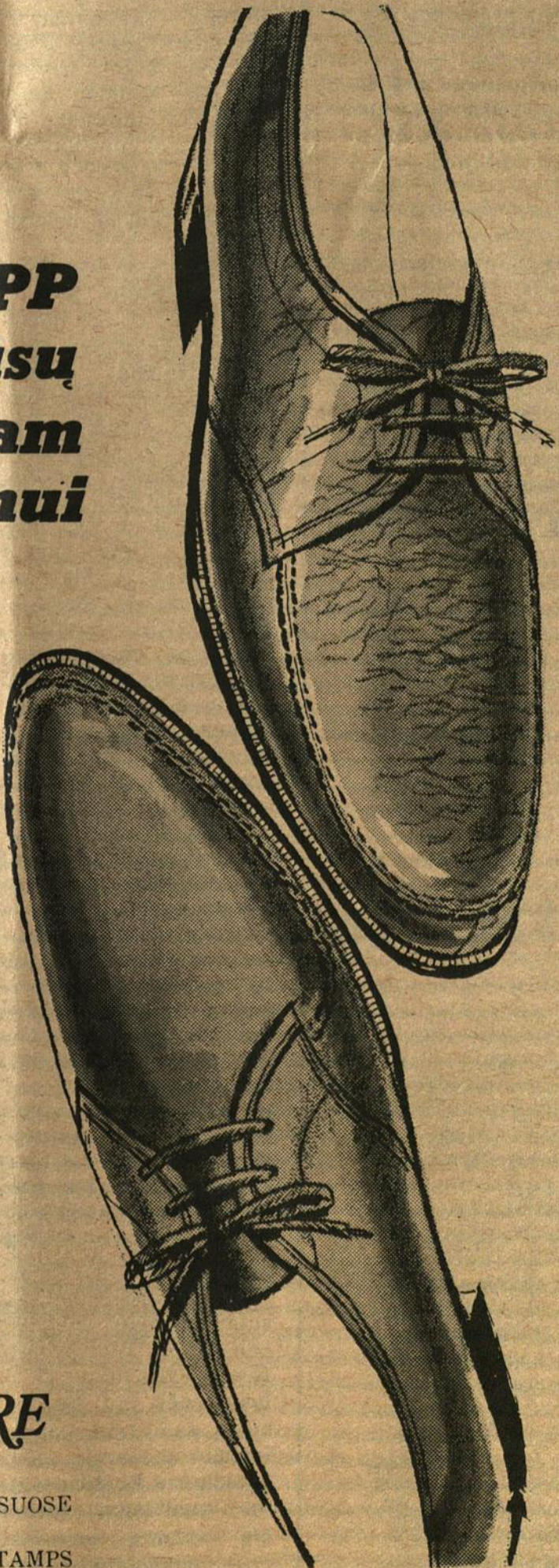
EDWIN CLAPP
Jūsų
Nepalyginamam
Patogumui

Odinis vidus suteikia patogumą jūsų kojoms kaip niekas kitas, ir tas yra tik dalis geros rūšies medžiagų ir darbo, kas sudėta į šiuos Edwin Clapp batus. Čia parodoma du drąsūs stiliai: A. Trimis akutėmis rupios išvaizdos odos juodi. B. Trimis akutėmis rupios išvaizdos quantone išvaizdos odos irgi juodi. Gaunami 8-12 dydžių. B ir D pločių. Kaina 38.00

Men's Shoes, 2nd Fl. Downtown, Heights, Parmatown. Mail and Phone, Call 241-3070.

MAY'S MEN'S STORE

PIRKIT ŠIANDIEN: MIESTE 10 IKI 5:45. VISUOSE SKYRIUOSE 10 IKI 9:30 KASDIEN.
MES DUODAME IR ISKEIČIAME EAGLE STAMPS

• **Kompozitoriui Viktorui Banaičiui pagerbti, jo penkerių metų mirties atminime, gruodžio 7 d., 8 v. v. yra rengiamas jo kūrinių koncertas Clevelando Music School Settlement salėje, 11125 Magnolia Dr.**

Koncerte dalyvaus: pianistė Aldona Kepalaitė, sol. Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė, pianistė Birutė Smetonienė ir sol. Salomėja Nasvytytė - Valiukienė. Apie kompozitorių V. Banaičių kalbės Aldona Augustinavičienė.

Koncertą globoja LB Clevelando I apyl. valdyba.

Lietuvių visuomenė kviečiama koncerte gausiai dalyvauti.

• **Jūratės Saikutės ir Algirdo Urbonavičiaus** su-tuoktuvės įvyks lapkričio 16 d., šeštadienį, 11 val. Panelės Šv. Nepaliaujančios Pagalbos bažnyčioje Neff Road.

SULAIKYMUI APIPLĖSIMŲ IR ŽMOGŽUDYSČIŲ

Praeitame Dirvos numeryje tilpo didelis pranešimas Clevelando gyventojams, važinėjantiems miesto autobusais, apie naują sistemą užsimokėjimui už važinėjimą. Visi įlipantieji į autobusą privalo turėti smulkiais pilną reikalingą sumą įmetimui į dėžę, pini-

gaus ar bilietukais, ir 5 centus už "transfer", kuriems reikalingas. Autobusų vairuotojai neturės su savimi jokių pinigų ir jokios grąžos niekam neduos.

Tą naują tvarką paskelbė Allen J. Lowe, einęs Cleveland Transit Board pirmojo pareigas.

Išplitus mieste užpuolimams, apiplėšimams ir net nužudymams autobusų vairuotojų, Cleveland Transit System buvo priversta imtis tos priemonės, apsaugai vairuotojų ir važinėtojų, nes plėšikai neturės jokios naudos pasikėsimoais apiplėšti.

Panašų planą jau turi Pittsburghas, Baltimore, Washingtonas, Philadelphia, Buffalo, Syracuse, San Francisco, Milwaukee, Oakland ir kiti miestai, ir tas pašalino autobusų užpuolimo ir apiplėšimo pavojus.

Tas naujas būdas važinėtojams įmesti pilnai paruoštus pinigus žymiai pagreitins ir autobusų judėjimą.

Dirvoje tilpusiam pranešime paskelbta vietos kur galima nusipirkti važinėjimui bilietukus jūsų kaimynystėje; nereikės turėti nei smulkių pinigų autobusais važiuojant.

Jeigu neturėtumėte smulkių nei bilietukų, įmetus į dėžę dolerį, gausit iš vairuotojo kuponą su pažymėta jums priklausoma grąža ir nurodymu kur ją gauti.

• **REIKALINGA** patikima moteris kūdikio priežiūrai. Alga, maistas, kambarys.

Telef.: 1-255-4269.

• **DLK Birutės D-jos** Clevelando skyriaus susirinkimas įvyks lapkričio 17 d., 3 v. p. piet p. Garlauskų namuose, 1877 Grasmere Ave. Valdyba maloniai kviečia visas nares gausiai dalyvauti.

• **SLA 14 kuopos narių** metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruodžio 1 d., 2 valandą po pietų, Lietuvių salėje. Darbotvarkėje: kuopos veiklos 1968 metų peržvalga, naujos kuopos valdybos bei kitų pareigūnų 1969 metams rinkimai ir būsimų darbų gairių aptarimas.

RUDENS ŠVENTĖ

Šv. Jurgio parapijos salėje rengiama didelė pramoga parapijos naudai — metinė Rudens šventė — sekmadienį, lapkričio 24, nuo 3 po pietų iki 11 val. nakties. Su daugybe įvairių dovanų pinigais. Pasistengkite dalyvauti.

KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ REIKALU

Clevelando pašto viršininkas Francis J. Lang atkreipia dėmesį visų, kurie artėjant Kalėdoms naudosis paštu:

Sužymėkit ZIP CODE visus savo kalėdinių atvirukų adresus dabar. Jūsų ZIP CODE yra "441" su pridėtu jūsų dabartinio zonos numeriu. Jį galite rasti mėlynuose puslapiuose baltojo telefonų knygoje. Gavę atsiųstas kalėdines korteles iš kitų, nusiųškite jų ZIP CODES ir naudokit rašant jiems.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Prieš atnaujindami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

YOUR HELP NEEDED

Cold trim dept. Final inspectors, trim setters or helpers and forge helpers. Apply in person. RUPP FORGE CO., 10312 Meech Ave., Cleveland, Ohio

PARDUODAMAS NAMAS

CLARKWOOD ESTATES WARRENSVILLE HGTS. 3 miegamųjų namas, perskirtas rūšys; 2½ auto garažas. Dideli medžiai už sklypo. Parduoda savininkas. Kaina \$28.500. Tel. 292-5980 (113-116)

M A I E

GRINDER INTERNAL

Experienced man to set up and operate Heald 72As and Nortons, and do all types of grinding. Either shift, lots of overtime, steady work, good rate and fringes. Company-paid life insurance, Sickness and Accident benefits, and Blue Cross/Blue Shield. Uniforms furnished, excellent pension and vacation plans.

Call Del Hinckley at 216-232-1130

BEDFORD GEAR

An Equal Opportunity Employer

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

KADA CLEVELANDO LIETUVIAI TURĖS SAVO JAUNIMO CENTRĄ?

Dr. Viktoras Stankus

Tarp Amerikos lietuvių kolonijų Clevelandas skaitosi veik iškiliausias. Čia yra Amerikos, ar net pasaulio lietuvių organizacijų valdybos. Nevien čia "smegenų" centras, bet daugeliu atvejų ir kultūros centras.

Be to clevelandiečiai žinomi per plačią Ameriką savo nuoširdumu. Bet kokia rinkliava čia užtikrinta pasisekimu. Ypatingai, jei aukos renkamos dėl kitų miestų ar kito miesto lietuvių. Ar tai būtų aukos dėl Jaunimo Centro Chicagoje, ar dėl detroitieškės Dainavos, nekalbant jau apie bendrus visus lietuvių liečiančius veikalus.

Mes visiems viską atiduodam, o patys skurstam. Slovėnai prisistatė sales ir dėl jaunimo ir dėl senimo, bet mes, būdami dosnūs, ir slovėnus paremiam: nuomom jų sales, lankom jų barus ir t.t.

Žinoma, kartas nuo karto išgirstam trimtą pučiant, kad laikas lietuviams susiburti išbrist iš tos balos kurioje klampojame. Nes kartais darosi net bėga, kai matom mūsų nežiūrint visų sunkumų čia Clevelande, išaugintą ir išauklėtą jaunimą, dar prieš perimant nešti ainių iškovotą idealą, sušlubuojant ir visai išnykstant iš mūsų tarpo.

Negi mes clevelandiečiai su visa savo genija nesugebame save gelbėti? Esam projektavę statyti savus namus, kur būtų vietos jauniems, kad ten galima būtų rengti susirinkimus, turėti knygyną ir skaityklą. Bevis niekais. Kad nors būtų ir toks jaunimui kampelis, koks yra Chicagoj "Gintaro" svetainė. Ten savo atskiroj saliuokėj jauni vyrukai ir merginos gali pašokti, pasilinksinti, netrukdomi senų įsigėrusių asmenų ar kortininkų, ir nesigėdint užsukt tenai. Žinoma reikiama vietos ir seniems ir kortininkams, bet tik nereikia mėginti sugrūsti tokius skirtingus tipus vienon vieton, manant kad visi sklandžiai "pabendraus".

Atsiminkim, kad yra masė žmonių žemiau 30 metų amžiaus, kurie nori pasišokti, pasilinksinti. Kodėl neduoti lietuviams uždirbt jų leidžiamus pinigus, ir tuo pat juos išlaikyti savo tarpe? Bet ir toks praktiškas pagundymas atrod Clevelando visuomenę iki šiol nepaskatino pajudėti.

Kodėl? Atsakymas aiškus. Kaitik Bendruomenė ar kitos Clevelando lietuvių organizacijos ar grupės pradeda projektuoti tuos pasakiškus namus ar salę, taip pasigirsta gandai, kad "Lithuanian Village" irgi ką tai projektuoja. Kai atskiros visuomenės šakos apimsta, tai ir "Lithuanian Village" nutyla. Tai taip ir eina metai iš metų. Taip eis ir toliau, kol "juodukai" nesu-sprogdins Lietuvių Salės su Klubu ar kitu bū-

du neištums iš to rajono.

Ir kodėl "Lithuanian Village" turėtų rūpintis. Gi čia, tikrumoje nėra jų pareiga. Tai Clevelando visuomenės rūpestis. Lithuanian Village ir Klubelis nėra Clevelando visuomenės atstovai ir nuo jos nepriklauso, užtat jie ir tvarko pirmą eilę savo bėdas, o ne visuomenės; kas yra natūralu.

Šitokia yra padėtis: Lithuanian Village daugiau "shares" neparduoda, Lithuanian Village yra kontroliuojama Lietuvių Klubo "shares" atžvilgiu, o "shares" daugumą turi senieji ateiviai. Tai nuo "shares" daugumos balsų pareina galutiniai sprendimai, nežiūrint kas yra Klubelio ar Village valdyboj.

Seniems ateiviams daugumoje nerūpi tas, kas mums naujiems ateiviams gyvybiniui svarbu. Jiems nėra jokios prasmės kurnors keltis, ką naujo statyti, kol jie gauna pelną iš dabartinių pastatų. Šiandien Village dar neturi net žemės dėl tų jau pasidariusių legenda namų. Ir jei turėtų ir statytų, tai į kieno reikalavimus atsižvelgtų?

Vienintelė lieka išeitis, kuri leistų Clevelando visuomenei veikti laisvom rankom ir daug greičiau, tai būtų sukurti savo bendrovę, suburti 200 narių, inkorporuoti pagal įstatymus dėl teisės tvarkyt "shares" ir tuoj pradėti dirbti. Sušaukime susirinkimą per Bendruomenę, su-

kvieskim visas organizacijas, ypatingai Čiurlionio ansamblį, Dirvą, Gydytojų Draugiją, visus Lietuvių Centru besidominčius asmenis ir nustatymim gaires dėl veikimo.

PARENGIMAI CLEVELANDE

LAPKRIČIO 23 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas.

GRUODŽIO 8 D. Partizanės moters paminėjimas. Rengia DLK Birutės d-jos Clevelando skyrius.

GRUODŽIO 15 D. Pietūs Nauj. Parapijos salėje šv. Kazimiero lit. mokyklai paremti. Rengia tėvų komitetas.

GRUODŽIO 29 D. Kalėdų eglutė. Rengia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB abiejų apyl. valdybos.

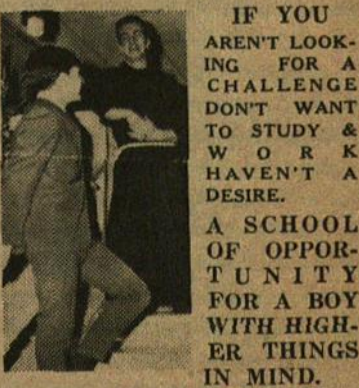
1969

SAUSIO 5 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Kalėdų eglutė. Rengia mokytojai ir tėvų komitetas.

SAUSIO 11-12 D. Prezidento Antono Smetonos 25 metų mirties sukakties minėjimas.

VASARIO 1 D. Ateities Klubo koncertas.

DON'T COME HERE!

ST. JOSEPH SCHOOL FOR BROTHERS franciscan friars PULASKI, WISCONSIN 414-822-5422 (110-114)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS

INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1968

Artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome tris specialiai sudarytus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausiai yra reikalingi ir būtų naudingi Jūsų giminiams.

MISRUS KALĖDINIS 1968.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztukas, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietašpalis, 3½ jardo vilnonės angliškos medžiagos vyriškam kostiumui, 3 jardai labai gražios medžiagos moteriškam kostiumeliui, vilnonė medžiaga sijonui, puikūs vyriški nailoniniai marškiniai, arba nailoninė bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldinių, 20 anglišių geriausios rūšies cigarečių. \$90.00.

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1968.

Komplektas moteriškų labai gražių nailoninių apatinių rūbų (labai ten reikalingi ir naudingi), gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai creplene medžiagos moteriškam kostiumui, gražus moteriškas megztukas, 3 jardai vilnonės medžiagos paltui, 2½ jardo vilnonės medžiagos suknelei. \$90.00.

MAISTO SIUNTINYS 1968.

½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausios rūšies baltų miltų, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėž. Nescafe, 3 sv. geriausios rūšies kiaulinių taukų, 1 sv. šokoladinių saldinių. \$30.00

Taip pat į bet kurį siuntinį galima dėdėti žemiau išvardinti dalykai visad naudingi ir laukiami Lietuvoje:

Vilnonė skarelė \$4.00, nailoniniai lietašpaliai \$10.00, vyriški arba moteriški megztukai \$12.00, nailoniniai marškiniai \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00, labai geras parkeris firmos "Parker" \$7.00, šveicariški laikrodžiai \$30.00.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos siuntėjas pats sudaro iš mūsų kainoraščio ir taip pat, persiunčiame Jūsų pačių sudarytus siuntinius. Mūsų sąskaitos duoda Jums teisę gauti Income Tax sumažinimą.

BALTIC STORES LTD.,

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

DALYVAUJA:

CHICAGA. VIVA POESIA, rež. D. Lapinskas ir L. Bauskas, lapkričio 27 d., trečiadienį, 8 val. vakaro.
CLEVELANDAS. KETURI KELIAUNINKAI, rež. P. Maželis, lapkričio 28 d., ketvirtadienį, 1 val. po piet.
DETROITAS. PINIGĖLIAI, rež. Z. Arlauskaitė-Mikšienė, lapkričio 28 d., ketvirtadienį, 8 val. vakaro.
ŠAULIŲ SAJUNGA. AUŠROS SŪNŪS, rež. A. Brinka, lapkričio 29 d., penktadienį, 8 val. vakaro.
HAMILTONAS. MINDAUGO MIRTIS, rež. E. Dauguvietytė-Kudabienė, lapkričio 30 d., šeštadienį, 8 val. vak.
LOS ANGELES. SVIESA, KURI UZSIDEGE, rež. D. Mackialienė, gruodžio 1 d., sekmadienį, 2 val. po piet.

PIRMAS JAV IR KANADOS TEATRO FESTIVALIS

1968 metais lapkričio mėn. 27, 28, 29, 30 d.d. ir gruodžio mėn. 1 d.

CHICAGOJE
JAUNIMO CENTRE
 5620 South Claremont Avenue

BILIETAI Į VAIDINIMUS po \$3.00 ir \$2.00, gaunami Marginuose, 2511 W. 69th St., tel. PR 8-4585 arba pas mok. M. Peteraitienę, tel. LU 5-7933, prašome įsigyti iš anksto, nes visos eilės yra numeruotos. Bilietai į "oskarų" įteikimo banketą gruodžio 1 d., 8 v. v. \$7.50 vienam asmeniui gaunami, be aukščiau nurodytų vietų, dar pas V. Jasinevičių, tel. 778-4085 ir pas A. Kairį, tel. HE 6-5151. Stalai po 10 vietų. Garbės bilietai, su kuriais galima įteikti į visus vaidinimus nemokamai, nepardavinėjami — jie duodami dovanai kiekvienam, kuris paaukoja Teatro Festivalio reikalams nemažiau \$25.00; kreiptis pas Z. Juškevičienę, tel. OL 2-8546. Aukos malonėkite adresuoti: LB Kultūros Fondas, 2955 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629. Teatro Festivalį rengia JAV LB Kultūros Fondas.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Blue Water Manor varšvietės, kur šį rudenį įvyko neolituano stovykla, savininkai ponai Slyvinai, vykdami žiemai į Floridą užsimokėjo prenumeratą ir pridėjo auką 100 dolerių tautinei spaudai — Dirvai paremti.

Dirva nuoširdžiai dėkoja p. Slyvinams už tokią stambią auką.

• ALTS S-gos East St. Louis skyriaus valdybai, atsiuntusiai 100 dolerių ir tuo

pakėlusiai skyriaus įnašą Vilties Draugijoje iki 450 dolerių, tariame nuoširdų ačiū.

• ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba Vilties Draugijos įnašams pakelti atsiuntė 50 dolerių. Tokiu būdu dabar skyriaus įnašas yra 650 dolerių. Šiuo metu skyriui vadovauja skulptorius P. Vebr.

Vilties Draugijos Valdyba ir Dirva skyriaus valdy-

bai dėkoja už paramą tautinei spaudai išlaikyti.

• Vietoj gėlių, pildant velionies Jono Kazanausko priešmirtinį pageidavimą, ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba atsiuntė 15 dolerių tautinei spaudai — Dirvai paremti.

Dirva nuoširdžiai dėkoja už auką.

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui atsiuntė 200 dol. auką LNF Komitetas Toronte Kanadoje per pirmininką J. Česėką tikslu paremti anglų kalba leidžiamą veikalą apie Lietuvą, kurio spausdinimo darbai eina prie galo.

Leidinį šiomis dienomis užsiprenumeravo J. Pažemėnas ir L. Virbickas. Užsiprenumeravę per LNF valdybos narius moka 10 dol., vėliau perkant kainuos 12 dol. Užsakyms siųsti: Lithuanian Independence Fund Inc., 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

VINCO KRĖVĖS VARDŲ LITERATŪRINĖ PREMIJA PASKIRTA ANTANUI VAIČIULAIČIUI UŽ "GLUOSNIŲ DAINA"

Vinco Krėvės vardo literatūrinės premijos (500 dolerių), skiriamos kas antri metai Lietuvos Akademino Sambūrio Montrealyje, juri komisija (p. B. Jurkienė, dr. I. Gražytė, dr. H. Nagys, V. Akstinas, A. Kličius) 1968 m. lapkričio 4 dienos posėdyje nutarė balsų dauguma premiją paskirti Antanui Vaičiulaičiui už jo padavimus "Gluosnių Daina".

Pasiūlytos ir svarstytos buvo dar trys knygos: Liūnės Sutemos "Bevardė Šalis", Kazio Bradūno "Sonatos ir Fūgos", ir Kazio Almenos "Gyvenimas tai keikė vyšnių".

Ši, jau septintoji, premija paskirta už 1966-1967 metais išėjusias ir dar nepremijuotas grožinės literatūros knygas. Įteikimo iškilmingas aktas įvyks Montrealyje 1968 m. lapkričio 16 d.

AUKOS DIRVAI

J. Vedegys, Chicago 5,00
 V. Skirmuntas, Kenosha ... 1,00
 V. Šarka, Detroit 5,00
 V. Poškus, Detroit 1,00
 V. Senuta, Brockton 5,00
 J. Deksnys, Vineland 3,00
 A. Drasutienė, Highland Pk. 5,00
 J. Preibys, Detroit 5,00
 H. Andruška, Woodhaven... 2,00
 B. Užemis, Phoenix 10,00
 Litho Art Studio, Chicago 10,00
 K. Gečaitė, Manteno 5,00

Omahos lietuvių choras Rambynas ir LB apylinkės valdyba spalio 26 d. surengė muz. Br. Jonušui 50 metų muzikinės veiklos sukakties progą pagerbimą - banketą. Nuotraukoje iš kairės: kun. L. Musteikis, muz. Br. Jonušas su žmona ir O. Lamienė, P. Kazlauskas nuotrauka

OMAHA

• Vet. gyd. Juozas Kuncaitis, U. S. žemės ūkio Departamento tarnautojas, iškeltas į Floridą, kur perėmė tos valstybės mėsos priežiūros ir inspekcijos viršininko pavaduotojo pareigas.

• Muz. Zenonas Jonušas, Kolumbijos Karo Laivyno orkestro dirigentas šiuo metu lankosi pas savo artimuosius Omahoje. Be laivyno orkestro muz. Z. Jonušas Kolumbijoje dar diriguoja dviems moterų ir vienam mišriam konservatorijos chorui. Konservatorijoje taip pat dėsto pučiamųjų instrumentų klasėje.

Muz. Z. Jonušas svarsto persikėlimo galimybes į JAV.

• Maisto pramonės įmonių užsidarymo banga Oma-

hoje vis nesibaigia. Sekančiais metais čia užsidaro Swifto skerdykla. Tai jau trečia iš keturių didžiųjų Omahoje. Darbo vėl neteks eilė lietuvių. (vš)

CHICAGO

• Antano Nako parodos atidarymas įvyksta šį šeštadienį, lapkričio 16 d., 7 val. vak. Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje.

Kadangi pakvietimų visiems neįmanoma buvo pasiųsti, tai parodos rengėjai maloniai kviečia visus atsilankyti į šią pirmą rudeninę parodą. Paroda tęsis iki lapkričio mėn. 24 d. Atidaryta: savaitgaliais 11 ryto iki 9 val. vak. Savaitės dienomis 7 v. v. iki 9 v. v.

• PEDAGOGINIO Lituanistikos Instituto absolventams, kurie šiais -- Lietuvos Laisvės Kovos -- metais pasiryžo baigti Institutą, baigimo diplomai jiems bus įteikti gruodžio 28 Chicagoje, Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Visi diplomantai, kurie dar nėra atlikę Instituto baigimui kai kurių formaliųjų darbų, prašomi paskubėti.

Visi padėkime LIETUVOS KANKINIŲ VARDĄ ĮAMŽINTI paminklinėje lietuvių koplyčioje šv. Petro bazilikoje Romoje.

Laiko jau ne daug. Neatidėliokite prašyti save ir savuosius koplyčios kūrėjų tarpe.

Aukoms adresas:
LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
 2701 W. 68 Street
 Chicago, Ill. 60629

ELIZABETH

• Kristina Juškaitė ir Rimas Giedraitis spalio 12 d. susituokė šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Kristina yra LB Elizabetho apyl. ir kitų organizacijų veikėjos Elenos ir prieš keleris metus iš šio pasaulio iškėlusio Juozo Juškų duktė, baigusi matematikos studijas, aktyviai dalyvavusi skaučių veikloje ir kurį laiką mokytojavusi šeštadieninėje mokykloje Elizabeth. Jaunasis yra baigęs architektūros studijas ir yra medicinos daktarės ir LB veikėjo ir prekybininko Giedraičių sūnus. Jauniesiems linkime ne tik saulėtą gyvenimą, bet ir pasekti savo tėvų pavyzdžiu — likti ištikimais lietuvių tautai ir nepasitraukti iš lietuviško gyvenimo veiklos.

• Elizabetho šeštadieninė lietuvių mokykla savo darbą tesia ryžtingai toliau su per 40 mokinių ir 8 mokytojais. Pirmasis šiais mokslo metais įvykstantis mokyklos pasirodymas įvyks 1969 m. sausio mėn. 5 d., sekmadienį, šv. Petro ir Povilo parapijos salėje, Elizabeth. Tai bus tradicinė mokyklos mokinių Kalėdų eg-lutė.

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą U. S. Department of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
 MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t.t.

KREIPKITĖS į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

4^{3/4}% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5% Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}% Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS
 AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
 OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
 Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING **JOHN J. KAZANAUSKAS, President**

DIRVA
 6907 Superior Ave. 196... m. d.
 Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiau, už kuriuos prašau atsiųsti:
 egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliose" (paprastais viršeliais su aplanku), kaina 5 dol.
 egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliose" (kietais viršeliais su aplanku), kaina 6 dol.

Ta pačia proga prašau atsiųsti egz. Giovannino Guareschi "Draugas Don Camillo", kaina 3 dol.

Mano adresas: (pavardė ir vardas)

..... (namo numeris ir gatvė)

..... (miestas ir valstybė, zip Nr.)